

Eindrapport Nazorgonderzoek Jeugdhulp

Rekenkamer Hilversum

7 juli 2025

Eindrapport

Nazorgonderzoek Jeugdhulp

Rekenkamer Hilversum

7 juli 2025

Een onderzoek uitgevoerd door B&A

In opdracht van de Rekenkamer Hilversum

B&A B.V.

Ghislaine Hieralal

Gerard Nieuwe Weme

Artem Vardanyan

Bezuidenhoutseweg 161

Postbus 829

2501 CV Den Haag

info@bagroep.nl

www.bagroep.nl

Rekenkamer Hilversum

Dudokpark 1

Postbus 9900

1201 GM HILVERSUM

rekenkamer@hilversum.nl

<https://hilversum.nl/bestuur-organisatie/rekenkamer-hilversum>

Foto credits: iStock Antonio Guillem

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Samenvatting, conclusies en aanbevelingen.....	3
1.1 Samenvatting.....	3
1.2 Conclusies.....	5
1.3 Aanbevelingen.....	7
2. Inleiding	13
2.1 Aanleiding.....	13
2.2 Rekenkameronderzoek uit 2019	13
2.3 Landelijke ontwikkelingen in de jeugdhulp	13
2.4 Onderzoeksvragen.....	14
2.5 Normenkader	14
2.6 Onderzoeksverantwoording.....	15
3. Maatregelen, resultaten en effecten	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Bevindingen maatregelen, resultaten en effecten.....	17
3.3 Toelichting effecten op inwoners.....	26
3.4 Toetsing normenkader	29
4. Uitgaven en Rijksbijdrage	30
4.1 Inleiding	30
4.2 Bevindingen uitgaven en rijksbijdrage	30
4.3 Toetsing normenkader	33
5. Relevante ontwikkelingen	34
5.1 Inleiding	34
5.2 Bevindingen relevante ontwikkelingen	34
5.3 Toetsing normenkader	38
Bijlage 1: geraadpleegde bronnen	39

1. Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

1.1 Samenvatting

Om haar effectiviteit te vergroten, voert de rekenkamer periodiek onderzoek uit naar de doorwerking van haar eerdere aanbevelingen. Daarmee wordt nagegaan of deze aanbevelingen daadwerkelijk tot verbeteringen hebben geleid. In dit geval onderzoekt de rekenkamer in hoeverre de aanbevelingen uit het Jeugdhulponderzoek van 2019 zijn opgevolgd en doorgevoerd in het gemeentelijk beleid en de uitvoering daarvan. Daarnaast is gekozen om ook naar de Rijksbijdrage te kijken en met gezinnen te spreken om inzicht te krijgen in hun ervaring met jeugdhulp.

Beantwoording centrale vraag

In hoeverre is uitvoering gegeven aan de besluitvorming door de raad naar aanleiding van de uitkomsten van het rekenkameronderzoek Jeugdhulp uit 2019?

Veel stappen gezet op beleidsniveau

In de afgelopen vijf jaar heeft de gemeente Hilversum duidelijk stappen gezet in het versterken en transformeren van het jeugdhulpbeleid, met focus op meer samenhangend en preventief jeugdbeleid, in lijn met de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek Jeugdhulp van 2019. Er is gewerkt aan kortere lijnen tussen beleid, uitvoering en samenwerkingspartners. Na het vorige rekenkameronderzoek is ingezet op meer integratie binnen het sociaal domein, wat in 2023 resulteerde in een visie sociaal domein en drie beleidsagenda's. De koersverschuiving van 'Zorg en Ziekte' naar 'Gezondheid en Gedrag' en de verbinding tussen onderwijs en jeugd (onder meer via initiatieven als Onderwijs Zorg Arrangement en Onderwijs Jeugdhulp Arrangement), hebben gezorgd voor een fundamenteel andere benadering en samenwerking. De gemeente Hilversum neemt hierin regionaal een voortrekkersrol. Daarnaast heeft Hilversum de ondersteuning van de pedagogische basis versterkt door onder andere subsidies op het jeugdveld en de Hilversumse Educatieve Agenda: een plan waarin onderwijs, kinderopvang en gemeente samenwerken om de ontwikkeling van kinderen en jongeren te ondersteunen. Vrijwel alle aanbevelingen uit het Rekenkameronderzoek zijn opgevolgd en uitgevoerd, met uitzondering van de sociale kaart¹ die nog in ontwikkeling is en ook is opgenomen als activiteit in de Beleidsagenda Jeugd 2024-2030.

Maatregelen werken deels door in de praktijk, maar er is ruimte voor meer samenwerking en inhoudelijke sturing

In de uitvoering is de betrokkenheid van jeugdconsulenten vergroot via gezinsregie², wat ervoor zorgt dat jeugdconsulenten actiever en langer betrokken zijn. Dit bevordert de continuïteit van zorg en het opbouwen van vertrouwen. Ook versterken de POH's³ Jeugd het voorveld waardoor jeugdigen direct kunnen worden doorverwezen en op een laagdrempelige manier geholpen kunnen worden. De

¹ Op een sociale kaart vinden burgers en hulpverleners informatie over organisaties en hun aanbod van diensten, producten en activiteiten in het sociaal domein.

² Gezinsregie is een vorm van intensieve regie geleverd door specialistische jeugdconsulenten die ook achter de voordeur komen en veel contact hebben met het gezin.

³ POH = PraktijkOndersteuner Huisarts; een praktijkondersteuner bij de huisarts ondersteunt de huisarts bij zijn of haar werk.

centrale toegang en de inzet op datasturing zijn verbeterd. Daarnaast wordt de samenwerking met partners versterkt, onder andere middels IDU (oplossingen voor instroom, doorstroom en uitstroom in de jeugdzorg) en het jeugdnetwerk. Ook stimuleert de gemeente vanaf 2024 nog nadrukkelijker de onafhankelijke cliëntondersteuning door MEE (gratis en onafhankelijk informatie, advies en ondersteuning) en de Eigenkracht Centrale (initiatief om samenredzaamheid meer mogelijk te maken in de maatschappij). Capaciteitsproblemen bij aanbieders en de zwaarte van casussen blijven echter structurele knelpunten in de praktijk.

Inwoners zijn tevreden over hulp, maar de weg ernaartoe is complex

Inwoners ervaren de jeugdhulp als waardevol zodra het contact is gelegd en passende hulp is gevonden: hulpverleners worden als betrokken en deskundig gewaardeerd. Echter, de weg ernaartoe blijft voor velen ingewikkeld. Ouders vinden het jeugdhulpstelsel complex, onoverzichtelijk en moeilijk toegankelijk. Vroegsignalering en heldere routes ontbreken vaak, waardoor inwoners afhankelijk zijn van scholen, huisartsen of bekenden om hulp te vinden. Preventieve ondersteuning is beperkt in beeld bij inwoners en de gemeente wordt voor inwoners vaak pas laat in het traject zichtbaar.

De gemeente is op de toekomst voorbereid, maar de raad wenst meer inzicht

De gemeente Hilversum stemt haar beleid en uitvoering af op zowel lokale als regionale en landelijke ontwikkelingen en speelt actief in op regionale en nationale trends door risico's te verkleinen en kansen te benutten. Daarnaast is de raad in de afgelopen tijd beter geïnformeerd en betrokken bij beleidsvorming. Tegelijkertijd ervaren raadsleden nog steeds weinig grip op de kosten van jeugdhulp en ervaren zij een beperkt zicht op de uitvoeringseffecten van de jeugdhulp. Raadsleden spreken de wens uit om beter inzicht te krijgen in de voortgang van de transformatie van zorg naar het voorveld. Daarbij zien ze een duidelijke taak voor het college om hierin richting en duidelijkheid te bieden.

De afgelopen periode is gewerkt aan een voorspelmodel jeugd. Dit met als doel de voorspelbaarheid en beheersbaarheid van de uitgaven te verbeteren om zo beter en eerder inzicht te krijgen in de financiën. Tussen 2019 en 2023 is de algemene uitkering voor het onderdeel Jeugd met 52% gestegen, van €23 miljoen naar €35 miljoen⁴. In dezelfde periode namen de uitgaven aan jeugdzorg met ruim 60% toe, van €18 miljoen naar €29 miljoen. Ook de uitgaven voor andere jeugdgerelateerde activiteiten lieten een stijging zien met 20%, van €5 miljoen naar €6 miljoen. In de jaren 2020 en 2021 was er sprake van aanzienlijke tekorten op jeugdzorg, met respectievelijk €1,38 miljoen en €1,15 miljoen ten opzichte van de algemene uitkering voor het onderdeel Jeugd, overheadkosten buiten beschouwing gelaten. In 2022 daarentegen werd er €2,15 miljoen minder uitgegeven dan de algemene uitkering. Over de gehele periode 2019–2023 bleef het verschil tussen algemene uitkering en uitgaven relatief beperkt, met een totaal tekort van €143.746. De gemeenteraad wordt via raadsinformatiebrieven (RIB's) op de hoogte gehouden van de kostenontwikkeling van jeugdzorg. Bij het melden van tekorten of overschotten is zelden duidelijkheid of afwijkingen het gevolg zijn van bewuste keuzes van de gemeente.

⁴ De uitgaven aan jeugdzorg cijfers zijn overgenomen van de jaarrekeningen van de gemeente Hilversum (via Findo). In de jaarrekeningen is er geen uitsplitsing tussen overhead kosten en zorgkosten te maken. De overhead zit dus niet in de aangegeven bedragen.

1.2 Conclusies

De gemeente Hilversum heeft sinds het rekenkameronderzoek uit 2019 duidelijk stappen gezet in het uitvoeren van de aanbevelingen. Er is sprake van inhoudelijke en organisatorische veranderingen die bijdragen aan een meer preventieve, samenhangende en toegankelijke jeugdhulp. Tegelijkertijd blijft het nodig om de structurele knelpunten, zoals samenwerking met het voorveld en casuïstiek met toenemende complexiteit, actief te blijven adresseren. Verdere investering in samenwerking, innovatie en doorontwikkeling van het voorveld zijn essentieel om de ingezette koers te bestendigen.

Conclusie 1: Aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek zijn grotendeels opgevolgd, maar er is behoefte aan een sociale kaart

De gemeente Hilversum heeft sinds het vorige rekenkameronderzoek belangrijke stappen gezet op het gebied van visieontwikkeling, centrale toegang en gezinsregie. Een aanbeveling uit het rekenkameronderzoek van 2019 die achterblijft, is de ontwikkeling en implementatie van een sociale kaart. Zowel professionals als inwoners geven aan behoefte te hebben aan een overzichtelijk, actueel en toegankelijk overzicht van het ondersteuningsaanbod in Hilversum. Het ontbreken hiervan maakt het vinden en inzetten van passende hulp onnodig ingewikkeld en afhankelijk van persoonlijke netwerken of toeval.

Conclusie 2: De behoefte aan een gezamenlijke leer- en verbetercyclus blijft groot als gevolg van een versnipperde samenwerking tussen gemeente en partners

Hoewel de gemeente Hilversum beleidsmatig vooruitgang boekt met het versterken van integraliteit en datagedreven werken, blijkt de samenwerking met partners in de praktijk nog gefragmenteerd en onvoldoende effectief. Veel van de gesproken samenwerkingspartners, zoals welzijnsorganisaties, zorgaanbieders, sociaal werkers en huisartsen, geven aan nog niet voldoende aangehaakt te zijn bij de ingezette koers. Dit belemmert niet alleen de onderlinge afstemming, maar ook het gezamenlijk leren en verbeteren op basis van inzichten uit de uitvoering.

De gemeente zelf ervaart weinig grip op het voorveld, met name op de huisartsen en praktijkondersteuners Jeugd (POH's). Zij fungeren vaak als eerste aanspreekpunt voor inwoners met hulpvragen, maar hun verwijzingen blijven voor de gemeente ongrijpbaar. Het is daarom extra belangrijk om de huisartsen en POH's Jeugd te betrekken in de leer- en verbetercyclus. Andere partners geven bovendien zelf aan behoefte te hebben aan een uniforme werkwijze en een gezamenlijke leer- en verbetercyclus, waarin structureel wordt gereflecteerd op wat werkt en wat beter kan. Hierbij doet zich een risico voor van verschillende snelheden, bijvoorbeeld als de gemeente sterk inzet op datagedreven werken maar niet of onvoldoende geïnvesteerd wordt in datagedreven werken samen met partners. Daarmee blijft effectieve sturing uit. Het ontbreekt volgens partners momenteel aan een gedeeld referentiekader, een gezamenlijke databasis en duidelijke afspraken over het delen en gebruiken van informatie. Dit maakt het lastig om onderbouwde keuzes te maken of beleid bij te sturen. Een structurele leer- en verbetercyclus, gebaseerd op een gezamenlijke monitor en gedeelde verantwoordelijkheid, is volgens hen noodzakelijk om de samenwerking tussen partners onderling en de gemeente te versterken en de transformatie daadwerkelijk te laten landen in de praktijk.

Conclusie 3: Toegang tot hulp is voor inwoners nog steeds lastig

Veel ouders ervaren het zorglandschap in Hilversum als versnipperd en lastig te doorgronden. Ouders weten vaak niet dat zij via de gemeente hulp kunnen krijgen en kloppen daarom eerst aan bij bijvoorbeeld scholen of huisartsen. Hierdoor komt de gemeente vaak pas laat in beeld. Daarnaast blijkt dat de mate waarin inwoners de toegang tot hulp weten te realiseren sterk afhankelijk is van de kracht van het persoonlijke netwerk van inwoners. Dat leidt tot ongelijke kansen op tijdige en passende ondersteuning. De vindbaarheid en toegankelijkheid van hulp zijn daarmee nog onvoldoende geborgd voor alle Hilversummers.

Conclusie 4: Ouders zijn tevreden over geboden hulp en begeleiding tijdens trajecten

Zodra gezinnen eenmaal toegang hebben tot jeugdhulp, zijn zij over het algemeen positief over de inhoudelijke kwaliteit van de ondersteuning. Ouders ervaren hulpverleners als betrokken, deskundig, bereikbaar en bereid om maatwerk te leveren. Er is vaak ruimte voor overleg, waarbij niet alleen naar het kind, maar ook naar het hele gezin wordt gekeken. Ook het contact met gemeentelijke consulenten wordt gewaardeerd: ouders voelen zich gezien en gesteund, ook als de situatie tijdelijk stabiel is. Ouders waarderen het dat hulpverleners nabij blijven en zich flexibel opstellen in de ondersteuning.

Conclusie 5: De overgang van 18- naar 18+ blijft voor gezinnen een bron van zorg en onzekerheid

Hoewel de gemeente Hilversum verschillende stappen heeft gezet om de overgang van 18- naar 18+ soepeler te laten verlopen, ervaren ouders het vooruitzicht op deze fase nog steeds als complex en onzeker. Uit gesprekken blijkt dat veel ouders zich zorgen maken over de continuïteit van hulp op het moment dat hun kind volwassen wordt. Ouders kijken vaak al jaren van tevoren op tegen de overgang, waarbij de overgang wordt gezien een breukmoment, en het risico bestaat dat eerder opgebouwde ondersteuning wegvalt of opnieuw moet worden aangevraagd.

Ouders beschrijven hoe intensief en belastend de zoektocht naar passende jeugdhulp is geweest. De gedachte dat zij na het 18e levensjaar van hun kind weer van voren af aan moeten beginnen, leidt tot spanning en onzekerheid. Zelfs wanneer de overdracht op papier goed geregeld is, blijkt de onzekerheid bij ouders en jongeren groot. De ervaringen van ouders maken duidelijk dat er behoefte is aan meer rust, duidelijkheid en structuur in deze overgang. Het vraagt om een aanpak waarin jongeren en ouders al vroegtijdig worden ondersteund bij het voorbereiden op en organiseren van de stap naar passende hulp na hun 18e.

Conclusie 6: Uitgaven aan jeugdhulp lijken in lijn met de Rijksbijdrage

Hoewel de uitgaven voor jeugdhulp fors zijn gestegen, bleven ze gemeten over de hele periode 2019–2023 in lijn met de over die jaren ontvangen algemene uitkering voor het onderdeel Jeugd. Een zuivere vergelijking is echter moeilijk te maken, omdat de aan de uitgaven voor jeugdhulp toe te rekenen overheadkosten in dit onderzoek niet konden worden vastgesteld.

Conclusie 7: De raad ervaart weinig zicht op de effecten van beleid

De gemeenteraad van Hilversum ervaart onvoldoende mogelijkheden om effectief te sturen op het jeugdhulpbeleid. Raadsleden geven aan dat de informatie die zij ontvangen vaak gefragmenteerd, technisch of te laat is om daadwerkelijk invloed uit te oefenen op keuzes in inhoud of financiën.

Informatie over tekorten en overschotten bereikt de raad meestal pas achteraf en biedt weinig inzicht in de onderliggende oorzaken of het effect van beleid op inwoners.

Daarnaast is het voor raadsleden lastig om de voortgang van de transformatie van zorg naar het voorveld goed te volgen. Er is behoefte aan beter inzicht in hoe beleid in de praktijk uitpakt en of de ingezette koers leidt tot de gewenste veranderingen. Dit beperkt hun rol als kadersteller en controleur. Raadsleden geven ook aan zich onvoldoende betrokken te voelen bij de praktijk van de jeugdhulp. Er is interesse om actiever zicht te krijgen op de uitvoering, bijvoorbeeld via werkbezoeken of gesprekken met inwoners en professionals. Daarbij ligt er volgens de raad ook een verantwoordelijkheid bij het college om de raad beter mee te nemen in de ontwikkelingen binnen het sociaal domein en de uitvoering van het beleid.

Conclusie 8: Hilversum anticipeert goed op beleidsontwikkelingen

De gemeente Hilversum toont zich adaptief en vooruitstrevend in het vertalen van regionale en landelijke beleidsontwikkelingen naar de lokale praktijk. Beleidswijzigingen op het gebied van jeugdhulp, zowel op regionaal als nationaal niveau, worden actief gevolgd en geïnterpreteerd in het licht van de lokale context. De gemeente weet deze ontwikkelingen niet alleen te volgen, maar benut waar mogelijk ook kansen om proactief te handelen en risico's vroegtijdig te signaleren.

1.3 Aanbevelingen

Aanbevelingen aan het college

Aanbeveling 1: Ontwikkel en implementeer een sociale kaart

Ontwikkel en implementeer een toegankelijke en actuele sociale kaart voor zowel professionals als inwoners. Zorg ervoor dat deze onder de aandacht gebracht en gehouden wordt en evalueer inhoud en gebruik van de sociale kaart periodiek.

Toelichting en uitwerking aanbeveling

Hoewel de gemeente Hilversum de meeste aanbevelingen uit het vorige rekenkameronderzoek heeft opgevolgd, blijft de ontwikkeling van een online, interactieve sociale kaart achter. Andere gemeenten laten zien dat een goed ingerichte sociale kaart, zoals DISK in Enschede, jekuntmeer.nl in Amsterdam en Utrecht, of de Zorgregio Sociale Kaart in Amsterdam, daadwerkelijk bijdraagt aan snellere en effectievere toegang tot ondersteuning. Het ontbreken van een goed functionerende sociale kaart belemmert zowel inwoners als professionals in het vinden van passende hulp en voorkomt dat beschikbare voorzieningen optimaal benut worden. Versnelling van de ontwikkeling, gebruik en doorontwikkeling van de sociale kaart is daarom noodzakelijk. De aanbeveling valt in drie delen uiteen.

Realiseren van een sociale kaart voor professionals en inwoners.

Het realiseren van een goed functionerende sociale kaart is essentieel voor een effectieve toegang tot ondersteuning en voorzieningen. Dit geldt voor zowel uitvoerende professionals als inwoners. Daarom wordt aanbevolen om de ontwikkeling van de sociale kaart te versnellen en deze in twee

varianten uit te splitsen: een sociale kaart voor professionals en een toegankelijke versie voor inwoners.

De sociale kaart voor professionals moet gericht zijn op het bieden van actuele en gedetailleerde informatie over het zorg- en ondersteuningsaanbod, zodat zij sneller en beter kunnen doorverwijzen. Voor inwoners is het belangrijk dat de kaart laagdrempelig en begrijpelijk is, met overzichtelijke informatie over beschikbare hulp en activiteiten in hun buurt, welke stappen zij kunnen zetten en wat ze mogen verwachten als ze hulp nodig hebben.

De sociale kaart onder de aandacht brengen en houden.

Zodra de sociale kaart beschikbaar is, is het van belang om deze onder de aandacht te brengen in reguliere overleggen, zoals bijvoorbeeld de teamoverleggen van het Sociaal Plein, bijeenkomsten met uitvoerende partners en contactmomenten met bijvoorbeeld wijkteams. Dit biedt tevens een kans om feedback op te halen over het gebruik en de bruikbaarheid van de kaart. Het ontwikkelen van een sociale kaart is één stap, het up-to-date houden en het steeds blijven toetsen wat de gebruikswaarde is (voor professionals en inwoners) is een volgende stap en vraagt structurele aandacht.

Daarnaast is het belangrijk om inwoners actief te wijzen op het bestaan van de sociale kaart, bijvoorbeeld via de gemeentelijke website, wijkcentra en via communicatiekanalen van partners zoals scholen, consultatiebureaus, bibliotheken, sportverenigingen en huisartsenpraktijken. Kies daarbij de communicatiekanalen van partners waar ouders naar verwachting toch al gebruik van maken. Denk bijvoorbeeld aan de nieuwsbrief van school. Zo wordt de sociale kaart niet alleen een handig hulpmiddel voor professionals, maar ook een waardevol instrument voor inwoners om zelfstandig hun weg te vinden naar passende hulp en ondersteuning.

Structureel leren en verbeteren.

Tot slot is het belangrijk om ervoor te zorgen dat de sociale kaart relevant blijft. Hiervoor moet deze regelmatig worden onderhouden, aangescherpt en aangepast op basis van nieuwe informatie of veranderende behoeften. Daarnaast wordt aanbevolen om het gebruik van de sociale kaart periodiek te evalueren: maken professionals en inwoners er daadwerkelijk gebruik van, en sluit de informatie aan bij hun behoeften? Door een leer- en verbetercyclus in te bouwen, kan de sociale kaart blijvend afgestemd worden op de praktijk.

Aanbeveling 2: Investeer in een structurele leer- en verbetercyclus met partners

Zet gezamenlijk met de (belangrijkste) samenwerkingspartners een gezamenlijke leer- en verbetercyclus op, ontwikkel een gezamenlijke wijze van monitoren en zorg voor blijvende aandacht voor mogelijke verbeteringen vanuit het perspectief van inwoners in de gesprekken tussen gemeente en partners.

Toelichting en uitwerking aanbeveling

De gemeente Hilversum heeft beleidsmatig stappen gezet richting meer integraliteit en datagedreven werken, maar de samenwerking met partners wordt door partners in de praktijk als versnipperd ervaren. Het opzetten en implementeren van een structurele gezamenlijke leer- en verbetercyclus kan deze versnippering verhelpen.

Randvoorwaarden op orde: structureel leren en verbeteren tussen gemeente en partners op uitvoeringsniveau mogelijk maken.

Het is noodzakelijk om te investeren in een gezamenlijke leer- en verbetercyclus, waarin partners actief worden betrokken en waarin leren centraal staat. De regie ligt hierbij bij de gemeente, maar het proces moet gezamenlijk worden ingericht en uitgevoerd. Het is belangrijk dat de gemeente investeert in een professionaliseringsslag bij partners. Op dit moment is de gemeente verder in het denken over monitoring en effectmeting dan veel van haar samenwerkingspartners. Door het gesprek aan te gaan met onder meer welzijnsorganisaties, jeugdzorgaanbieders, sociaal werkers en huisartsen (inclusief praktijkondersteuners jeugd), kunnen partners worden geholpen om ook waar nodig hun eigen registratie en monitoring te versterken. Daarnaast gaat het erom dat gemeenten en partners leren hoe ze data en signalen uit de praktijk samen kunnen bespreken en interpreteren. Dat vraagt niet alleen om afstemming, maar ook om het beschikbaar stellen van tijd en ondersteuning. Als die investering uitblijft, blijven gemeente en partners op twee snelheden functioneren, wat effectieve samenwerking belemmert.

Implementatie: delen van informatie en ontwikkelen van een gezamenlijke wijze van monitoren.

Een volgende stap is het delen van en gezamenlijk monitoren van de effecten van beleid en uitvoering. De eerste stap is het delen van beschikbare informatie die de gemeente al verzamelt (stap 1). Daar kunnen vervolgens de data en praktijksignalen vanuit de partners aan worden toegevoegd (stap 2). Tot slot kan gewerkt worden aan een gezamenlijke monitor (stap 3) waarin gemeente en partners data en praktijksignalen verzamelen en bespreekbaar maken.

Volhouden: leren en verbeteren als hoofdagendapunt in gesprekken tussen gemeente en partners.

Het doel van een gezamenlijke monitor is niet alleen meten, maar juist het voeren van inhoudelijke gesprekken over wat de cijfers betekenen voor de praktijk. Wat zijn de effecten van beleid en uitvoering op de inwoners? Hoe kunnen we onze eigen processen verbeteren vanuit het perspectief van de inwoners? Hoe kunnen we onze processen beter op elkaar laten aansluiten? Leren en verbeteren vanuit het perspectief van de inwoners wordt daarmee de centrale focus van het overleg met partners. Zo ontstaat een cultuur van gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarin sturing plaatsvindt op basis van gedeelde inzichten en partners actief bijdragen aan het versterken van de effectiviteit van zorg en ondersteuning in Hilversum.

Aanbeveling 3: Versterk de nabijheid en toegankelijkheid van hulp voor inwoners

Versterk de nabijheid en toegankelijkheid van hulp voor inwoners door in te zetten op betere beschikbaarheid van informatie op logische plekken voor gezinnen, op vroegsignalering door nauwe(re) samenwerking met onder meer scholen, kinderopvang en huisartsen en op een actieve(re) rol van het Sociaal Plein als ankerpunt voor gezinnen die hulp ontvangen.

Toelichting en uitwerking aanbeveling

De toegang tot hulp is voor veel inwoners van Hilversum nog steeds moeizaam. Ouders ervaren het zorglandschap als complex en weten vaak niet dat zij via de gemeente ondersteuning kunnen krijgen. Hierdoor zoeken zij hulp bij huisartsen of scholen, en blijft de gemeente in veel gevallen te lang buiten beeld. Er is sprake van een communicatieopgave: inwoners moeten weten wie binnen de gemeente kan helpen, wat er mogelijk is, en hoe zij in contact kunnen komen. Om dit te verbeteren

is het noodzakelijk dat de gemeente nadrukkelijk inzet op het creëren van nabijheid en laagdrempelige toegang tot hulp. Het is hierbij belangrijk een onderscheid te maken tussen inwoners die hulp zoeken en inwoners die al in het systeem zitten. De aanbeveling valt in drie delen uiteen:

Aanwezigheid van informatie op logische plekken voor gezinnen.

Voor inwoners die hulp zoeken is het belangrijk om te beginnen met het versterken van de aanwezigheid van toegankelijke informatie-, advies- en hulpvoorzieningen in de wijk, zodat ondersteuning dichterbij de leefwereld van inwoners komt. Denk hierbij aan samenwerking met scholen, sportclubs en religieuze instellingen. Dit zijn de plekken waar gezinnen komen, ongeacht of ze wel of geen hulpvraag hebben. Ook valt te denken aan vaste aanspreekpunten in wijkcentra of samenwerking met buurthuizen. Een sleutelrol is hierin weggelegd voor het Sociaal Plein, dat als initiatiefnemer actief alle veelvoorkomende plekken in de stad waar gezinnen komen kan benaderen waar signalen van hulpvragen ontstaan.

Vroegsignalering.

Vroegsignalering is een belangrijk instrument om inwoners tijdig in beeld te krijgen. Dit vraagt om nauwe samenwerking met scholen, kinderopvang, sportverenigingen, huisartsen, maar bijvoorbeeld ook met medewerkers van de schuldhulpverlening of woningcorporaties. Zij zien vaak als eerste dat er problemen spelen zonder dat er door gezinnen een specifieke hulpvraag is gesteld. Door hen actief te betrekken en te ondersteunen in het signaleren van hulpvragen, wordt de kans groter dat inwoners op tijd bij passende ondersteuning terechtkomen.

Het Sociaal Plein als ankerpunt voor gezinnen die hulp ontvangen.

Voor de groep inwoners die al in het systeem van hulp zitten is het belangrijk om heldere afspraken te maken over doorverwijzing en opvolging. Uit de gesprekken met ouders blijkt dat zij de rol die het Sociaal Plein hierin vervult erg waarderen. Niet alle ouders en gezinnen komen echter in contact met het Sociaal Plein en het zijn juist deze ouders die in gesprekken aangeven dat die rol gemist wordt. Overweeg daarom om afspraken met huisartsen te maken dat zij, zodra zij een hulpvraag signaleren, standaard ook doorverwijzen naar het Sociaal Plein. Een andere mogelijkheid is dat gezinnen die niet actief zijn geholpen door het Sociaal Plein, maar waarvan wel bekend is dat zij een vorm van jeugdhulp krijgen, actief door het Sociaal Plein worden benaderd, bijvoorbeeld om na te gaan of de hulp naar wens verloopt en wat er eventueel nog beter kan.

Aanbeveling 4: Intensiveer de begeleiding bij de overgang van 18- naar 18+

Intensiveer de begeleiding bij de overgang van 18- naar 18+ door de voorbereiding op mogelijke volwassenhulp al vanaf 16,5 jaar structureel onderdeel te maken van het ondersteuningsplan en door extra aandacht voor de groep gezinnen die nog niet in beeld is bij het Sociaal Plein.

Toelichting en uitwerking aanbeveling

De gemeente Hilversum neemt al belangrijke stappen om de overgang van 18- naar 18+ voor jongeren soepeler te laten verlopen. Zo zijn er binnen het Sociaal Plein kwartaaloverleggen tussen Jeugd en Wmo, wordt er vanuit het Sociaal Plein een 18-/18+-kaart verstrekt met praktische informatie, en wordt door de consulent van het Sociaal Plein aan de jeugdzorgaanbieder gevraagd om een Toekomstperspectiefplan op te stellen als een jongere rond de 16,5 jaar is. Ook wordt bij jongeren die richting volwassenheid gaan vanuit het Sociaal Plein bij voorkeur gestuurd op

zorgaanbieders die zowel jeugd- als Wmo-ondersteuning kunnen bieden, om de overgang te versoepelen. Het zijn vooral ouders die aangeven dat de zoektocht naar passende hulp lang en ingewikkeld is geweest, die vrezen bij de overgang naar volwassenhulp opnieuw te moeten beginnen. Zelfs als de overdracht procedureel goed geregeld is, blijft het lastig voor jongeren en ouders om te overzien wat er verandert en waar zij terecht kunnen. Via de route van het Sociaal Plein zijn goede stappen ingezet, alleen voor de groep gezinnen en jongeren die op een andere manier verwezen zijn naar hulp, geldt dit mogelijk in mindere mate. Deze aanbeveling richt zich met name op deze groep gezinnen en jongeren.

Vorbereiden op 18+ in ondersteuningsplannen van alle jeugdzorgaanbieders.

Om deze zorgen serieus te nemen en de overgang daadwerkelijk te verbeteren, is het aan te bevelen om de voorbereiding al vanaf 16,5 jaar structureel onderdeel te maken van het ondersteuningsplan bij alle jeugdzorgaanbieders. Dit kan onderdeel zijn van het contractmanagement met jeugdzorgaanbieders. Door dit structureel in te regelen wordt voorkomen dat het gesprek pas laat wordt gevoerd. Daarnaast is het wenselijk om afspraken te maken met jeugdhulpaanbieders om bij 16,5 jaar standaard contact te leggen met de gemeente, zodat gezamenlijk een plan opgesteld kan worden voor de overstap naar volwassenhulp. Dit biedt ruimte voor het afstemmen van verwachtingen, het in kaart brengen van de benodigde ondersteuning op de lange termijn, en het op tijd regelen van vervolghulp. Tevens zorgt het ervoor dat het Sociaal Plein in beeld komt bij de betreffende ouders.

Aanbeveling aan de raad

Aanbeveling 5: Neem regie op informatiewensen en versterk de eigen sturingsrol

Versterk de eigen regie door afspraken te maken over rapportages, het organiseren van dialoog door middel van themabijeenkomsten en werkbezoeken en vraag om beleidsalternatieven en scenario's bij financiële en inhoudelijke afwijkingen.

Toelichting en uitwerking aanbeveling

De gemeenteraad van Hilversum ervaart momenteel onvoldoende sturingsmogelijkheden als het gaat om de effecten en kosten van het jeugdhulpbeleid. Hoewel er veel informatie beschikbaar is, ontbreekt het aan overzicht, voorspelbaarheid en inzicht in de uitvoering. Raadsleden hebben uitgesproken meer betrokken te willen zijn bij de transformatie van zorg naar het voorveld en beter zicht te willen krijgen op de daadwerkelijke effecten op inwoners. Deze aanbeveling valt uiteen in drie delen:

Vraag als raad om een rapportage waarmee inzicht wordt verkregen in de effecten van de ingezette beleidsinstrumenten in het jeugdhulpbeleid en benoem als raad zelf op welke aspecten gerapporteerd moet worden.

Welke instrumenten die in de praktijk worden ingezet, bijvoorbeeld de beweging van Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag, hebben welke effecten? En hoe ziet dat eruit vanuit het perspectief van gezinnen en uitvoerders? Met antwoord op deze vragen krijgt de raad inzicht in welke instrumenten welke effecten hebben op het beoogde doelbereik. Daarbij is het belangrijk dat de raad zelf formuleert op welke uitvoeringsaspecten hij wil sturen en welke informatie hij daarvoor nodig heeft.

Dat kan gaan over wachttijden, afbouw van zwaardere zorg, bereik van preventie, of juist de samenwerking in de toegang. Deze kaders helpen het college om gericht te rapporteren en bieden de raad houvast om gericht door te vragen.

Organiseer als raad periodiek (bijvoorbeeld twee keer per jaar) een themabijeenkomst over jeugdhulp.

Een rapportage vraagt om een toelichting en een gezamenlijke reflectie door de raad zelf. Nodig bij de themabijeenkomsten ook uitvoerders uit de praktijk en ervaringsdeskundige gezinnen uit.

Daarnaast kunnen ook werkbezoeken of gesprekken met uitvoerders en inwoners worden georganiseerd, zodat raadsleden een beter beeld krijgen bij de effecten in de praktijk. In andere gemeenten (bijvoorbeeld Zwolle) hebben raden goede ervaringen met het organiseren van dialoogsessies.

Vraag als raad om verschillende beleidsalternatieven en scenario's bij financiële of inhoudelijke afwijkingen.

Als de raad meer informatie krijgt over mogelijke maatregelen ('aan welke knoppen kan worden gedraaid') en de consequenties daarvan, ontstaat beter zicht op verschillende mogelijkheden om op inhoud en financiën bij te sturen.

2. Inleiding

2.1 Aanleiding

Om de effectiviteit van de rekenkamer te bevorderen voert de rekenkamer periodiek onderzoek uit naar de doorwerking van haar onderzoeksresultaten. Hebben de aanbevelingen van de rekenkamer daadwerkelijk effect gehad? Daarnaast ziet de rekenkamer het uitvoeren van nazorgonderzoek als een belangrijk instrument om de controlerende taak van de raad te ondersteunen. Heeft het college van burgemeester en wethouders de verbetervoorstellen van de rekenkamer, die door de raad zijn overgenomen, doorgevoerd in het gemeentelijk functioneren? Met dit nazorgonderzoek onderzoekt de rekenkamer de uitwerking van het Jeugdhulponderzoek uit 2019.

2.2 Rekenkameronderzoek uit 2019

Sinds 2015 is de jeugdhulp gedecentraliseerd naar gemeenten. Reden voor de rekenkamer van Hilversum om in 2019 te onderzoeken hoe deze transitie tot dan toe was verlopen. Uit het onderzoek bleek dat er continuïteit was gehandhaafd in de geboden hulp, en dat de toegang tot jeugdhulp centraal en professioneel was ingericht. Ouders en kinderen vonden dat de toegang goed te vinden was en dat er snel gewerkt werd met een prettige bejegening. Wel bleek de koppeling van de vraag aan het aanbod lastig door de veelheid aan jeugdhulpaanbieders en omdat er geen overzicht was van alle aanbieders, expertise en kwaliteit. De rekenkamer beval daarom aan om samen met de regio Gooi en Vechtstreek te investeren in een voor alle betrokken partijen goed toegankelijke zorgkaart. Een ander punt voor verbetering zag de rekenkamer op het gebied van financiële en inhoudelijke sturing door de gemeenteraad.

2.3 Landelijke ontwikkelingen in de jeugdhulp

Sinds de afronding van het onderzoek in 2019 zijn er landelijk en lokaal ontwikkelingen geweest op het dossier Jeugdhulp die het huidige en toekomstige lokale beleid beïnvloeden. Zo is de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd 2023 – 2028 leidraad voor samenhangend beleid met als doel de toegankelijkheid, kwaliteit en betaalbaarheid van de zorg te waarborgen. Het Integraal Zorgakkoord (IZA) (2022) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) (2023) dienen dezelfde doelen. Er zijn koersverschuivingen van 'Zorg en Ziekte' naar 'Gezondheid en Gedrag' (in 2010 voor het eerst geïnitieerd door de Raad voor de Volksgezondheid & Zorg, RVZ) en naar het normaliseren in plaats van problematiseren van gedrag.

Bewegingen die verder gemaakt worden in het jeugdveld zijn bijvoorbeeld de beweging naar de voorkant van de zorg (het voorveld), vroegsignalering en de koppeling met het medische en sociale domein en het onderwijsdomein. Jeugdhulp moet passend, laagdrempelig en dichtbij huis te vinden zijn. Complexe problemen moeten integraal aangepakt worden, er is extra aandacht voor kwetsbare gezinnen en het versterken van ouderschap en de directe leefomgeving. Met deze bewegingen als uitgangspunt wordt beoogd besparingen te realiseren, de hulp meer integraal en dichtbij de inwoner te organiseren en het netwerk (inclusief scholen) te betrekken om tot preventief jeugdbeleid te komen.

Kortom, er zijn veel landelijke ontwikkelingen gaande waartoe Hilversum zich te verhouden heeft. Hoewel binnen de reikwijdte van een nazorgonderzoek niet alle ontwikkelingen uitputtend in kaart kunnen worden gebracht, wil de rekenkamer hier in dit onderzoek toch enige aandacht aan

schenken. De rekenkamer van Hilversum wil met dit nazorgonderzoek niet alleen weten in hoeverre de verbetervoorstellen uit het onderzoek van 2019 zijn doorgevoerd in het gemeentelijk functioneren en met welk resultaat. Maar ook hoe de uitgaven voor jeugdhulp in Hilversum zich hebben ontwikkeld en met welke relevante ontwikkelingen rekening gehouden dient te worden op het dossier Jeugdhulp.

2.4 Onderzoeksvragen

In dit onderzoek staat de volgende hoofdvraag centraal:

In hoeverre is uitvoering gegeven aan de besluitvorming door de raad naar aanleiding van de uitkomsten van het onderzoek Jeugdhulp uit 2019?

Om deze hoofdvraag te beantwoorden is gebruik gemaakt van de volgende deelvragen:

1. Welke maatregelen zijn naar aanleiding van het rekenkameronderzoek genomen?
2. Welke aantoonbare resultaten en effecten hebben deze maatregelen opgeleverd?
3. Hoe hebben de uitgaven voor jeugdhulp in Hilversum zich ontwikkeld en hoe verhouden die uitgaven zich tot de ontvangen Rijksbijdrage?
4. Hoe bereidt de gemeente Hilversum zich voor op relevante ontwikkelingen op het dossier Jeugdhulp en welke kansen en bedreigingen zijn er waar de raad rekening mee moet houden in de besluitvorming?

2.5 Normenkader

Deelvraag	Norm(en)
1. Welke maatregelen zijn naar aanleiding van het rekenkameronderzoek genomen?	De gemeente heeft beargumenteerd waarom welke maatregelen zijn genomen naar aanleiding van het rekenkameronderzoek.
2. Welke aantoonbare resultaten en effecten hebben deze maatregelen opgeleverd?	- De gemeente heeft aantoonbaar invulling gegeven aan de maatregelen die zijn genomen. - De uitvoering van de maatregelen heeft geresulteerd in de door rekenkamer in de aanbeveling beoogde resultaten (output) en/of effecten (outcome).
3. Hoe hebben de uitgaven voor jeugdhulp in Hilversum zich ontwikkeld en hoe verhouden die uitgaven zich tot de ontvangen Rijksbijdrage?	- De uitgaven zijn in lijn met de ontvangen Rijksbijdrage. - Daar waar die afwijkt in positieve of negatieve zin, is sprake van een bewuste beleids- of uitvoeringskeuze die is voorgelegd aan de raad.
4. Hoe bereidt de gemeente Hilversum zich voor op relevante ontwikkelingen op het dossier jeugdhulp en welke kansen en bedreigingen zijn er waar de raad rekening mee moet houden in de besluitvorming?	- De gemeente Hilversum anticipeert in beleid en uitvoering op relevante landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen op het dossier jeugdhulp. - De gemeente heeft hierin aangegeven hoe zij kansen benutten en bedreigingen mitigeert. - De raad is hierover geïnformeerd en heeft inzichtelijk wat hiervan de betekenis is in besluitvorming over inhoudelijke en financiële kaders.

2.6 Onderzoeksverantwoording

Het onderzoek heeft bestaan uit de volgende stappen:

Documentenstudie

Het onderzoek is gestart met een analyse van relevante beleidsstukken, uitvoeringsdocumenten, verantwoordingsdocumenten, monitoring en evaluaties, begrotingen en jaarrekeningen, college en raadsstukken, en documenten over lokale, regionale of landelijke ontwikkelingen binnen jeugdhulp. Op basis van deze documentenstudie is een tijdlijn opgesteld van beleids- en uitvoeringsontwikkelingen in de jeugdhulp in de periode 2019-2024. Deze tijdlijn heeft de basis gevormd voor de gesprekken in de volgende fase van het onderzoek (zie bijlage).

Ook zijn de uitgaven aan de jeugdhulp van de gemeente Hilversum over de periode 2019-2024 in beeld gebracht. Hiervoor zijn aan de hand van de taakvelden in de jeugdhulp de begrote en gerealiseerde uitgaven tegen elkaar afgezet. Hierdoor is een beeld opgesteld over de financiële ontwikkeling van de jeugdzorg in de gemeente Hilversum.

Veldwerk inwoners

Om in beeld te brengen welke resultaten de uitvoering van de aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek van 2019 hebben op gezinnen die gebruik maken van jeugdhulp, zijn interviews gehouden met 15 gezinnen die gebruik maken van jeugdhulp. Deze gezinnen zijn een afspiegeling van de jeugdigen / gezinnen in de jeugdhulp waarbij de ondersteuning varieert van lichte jeugdhulp tot complexe multiproblematiek. In deze interviews is onder andere besproken hoe zij de manier van aanvragen van hulp ervaren, of zij weten waar zij terecht kunnen met hulpvragen en welke effecten de geboden hulp gehad hebben op het gezin.

Veldwerk beleidsmedewerkers

Naast gesprekken met inwoners is een groepsinterview gehouden met beleidsmedewerkers op het gebied van jeugdhulp. Hierin is onder andere gesproken over de mate en de vorm van de doorwerking van de aanbevelingen uit het eerdere rekenkameronderzoek, de beleids- en uitvoeringsontwikkelingen van de jeugdzorg en de invloed van lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen.

Veldwerk wethouder

Ook is gesproken met de verantwoordelijke wethouder. Dit gesprek heeft eenzelfde focus gehad als het gesprek met de beleidsmedewerkers en heeft tevens gefocust op de positionering van de raad door het college.

Veldwerk uitvoerende professionals gemeente en partners

Tot slot is in twee groepsinterviews gesproken met betrokken uitvoerende professionals in de jeugdhulp van zowel de gemeente als de partners. In deze gesprekken lag de focus op de aanbevelingen die relateren aan de uitvoering en de invloed van het beleid daarop.

Ontwikkelkamer

In een ontwikkelkamer zijn medewerkers betrokken bij het beleid en de uitvoering van de jeugdhulp samengekomen. In deze ontwikkelkamer lag de focus op toekomstige ontwikkelingen in de jeugdhulp

en de wijze waarop beleidsmedewerkers en uitvoerders hierop anticiperen. Daarnaast zijn perspectieven vanuit gezinnen voorgelegd en is besproken wat dit betekent voor de in te zetten ontwikkelingen.

Werkssessie met een vertegenwoordiging van de raad

De laatste fase in het onderzoek betrof een werksessie met een vertegenwoordiging van de raad. In deze werksessie zijn de voorlopige bevindingen uit de voorgaande stappen op hoofdlijnen toegelicht. De raadsleden zijn gevraagd hierop en de invulling van hun kaderstellende en controlerende rol te reflecteren: wat gaat goed en wat kan beter?

Rapportage

Met uitkomsten van de documentenanalyse, de interviews, de ontwikkelkamer en de sessie met de raad is deze nota van bevindingen opgesteld. De nota van bevindingen is voorgelegd aan de rekenkamer alvorens deze voor ambtelijk wederhoor is getoetst op feitelijke juistheid.

3. Maatregelen, resultaten en effecten

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is beschreven welke maatregelen genomen zijn naar aanleiding van het rekenkameronderzoek in 2019 en welke aantoonbare resultaten en effecten dit heeft opgeleverd. Eerst zijn de bevindingen per deelvraag op hoofdlijnen weergegeven, gevolgd door een onderbouwing. Het hoofdstuk sluit af met een toetsing aan het normenkader. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van de beantwoording op hoofdlijnen.

3.2 Bevindingen maatregelen, resultaten en effecten

1. Welke maatregelen zijn naar aanleiding van het rekenkameronderzoek genomen?
2. Welke aantoonbare resultaten en effecten hebben deze maatregelen opgeleverd?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- Hilversum heeft in de afgelopen 5 jaar een duidelijke beweging gemaakt richting meer samenhang, integraliteit en preventie in het jeugdhulpbeleid. De lijnen tussen beleid, uitvoering en partners zijn verkort, met meer focus op preventie. Dit is in lijn met de landelijke hervormingsagenda. Toch blijven structurele problemen zoals capaciteit bij aanbieders en de zwaarte van casussen een uitdaging.
- In lijn met de landelijke beweging naar preventie, is in Hilversum een transformatie doorgevoerd naar een meer samenhangend beleid. Na het vorige rekenkameronderzoek is ingezet op meer samenhang in het sociaal domein, met in 2023 de visie sociaal domein en drie beleidsagenda's. De koersverschuiving van 'Zorg en Ziekte' naar 'Gezondheid en Gedrag' vraagt om fundamenteel ander denken en samenwerken. Dit denken is nog niet in de hele samenwerkingsketen op dezelfde manier ingebed.
- Onderwijs en jeugd zijn steeds meer verbonden. De integratie van de domeinen onderwijs en jeugd is versterkt via gezamenlijke agenda's en initiatieven als OJA (Onderwijs Jeugd Arrangement), voorheen OZA (Onderwijs Zorg Arrangement). De gemeente neemt hierin regionaal het voortouw, maar heeft geen inzicht in data van scholen of samenwerkingsverbanden als het gaat om jeugdproblematiek.
- De uitvoering is versterkt met twee gezinsregisseurs, 2 ambulante hulpverleners en de praktijkondersteuners jeugd. Jeugdconsulenten⁵ zijn actiever en langduriger betrokken via gezinsregie. Praktijkondersteuners jeugd versterken het voorveld waardoor jeugdigen direct kunnen worden doorverwezen en op een laagdrempelige manier geholpen kunnen worden.
- De gemeente Hilversum heeft alle aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek uitgevoerd behalve de ontwikkeling van de sociale kaart. Deze is momenteel nog in ontwikkeling, en wordt dus naar verwachting wel opgevolgd. Er is hier echter geen termijn voor benoemd.
- De aanbevelingen van de rekenkamer leidden tot beleidsmatige verbeteringen: De gemeente ontwikkelde een heldere visie en verbeterde de centrale toegang, gezinsregie en datasturing. Wel blijft de inhoudelijke sturing en samenwerking met partners versnipperd en onvoldoende effectief.

⁵ Jeugdconsulenten zijn medewerkers van de gemeente die hulp en ondersteuningsvragen van inwoners behandelen die onder de jeugdwet vallen.

- De toegankelijkheid van jeugdhulp wordt door inwoners als gebrekkig ervaren. Ouders vinden het zorglandschap nog steeds complex, onduidelijk en moeilijk toegankelijk. De gemeente wordt vaak pas laat in het traject zichtbaar. Veel gezinnen weten niet dat wat de rol van de gemeente is in jeugdhulp. Preventieve inzet wordt als beperkt ervaren.
- De jeugdconsulenten en uitvoerende hulpverleners worden gewaardeerd door inwoners, maar de toegang blijft lastig. Wanneer contact eenmaal tot stand komt, zijn inwoners positief over hulpverleners en hun betrokkenheid. Toch ervaren veel geïnterviewde ouders het proces ernaartoe als zwaar, tijdrovend en belastend. Vroegsignalering en heldere routes blijven ontwikkelpunten.

Onderbouwing

Ontwikkeling van het jeugdhulpbeleid in de afgelopen 5 jaar

Hilversum heeft in de afgelopen vijf jaar een duidelijke beweging gemaakt richting meer samenhang, integraliteit en preventie in het jeugdhulpbeleid. Dit is in lijn met de landelijke hervormingsagenda (2023). De lijnen tussen beleid, uitvoering en partners zijn korter geworden, en er wordt vaker samengewerkt over domeingrenzen heen. Tegelijkertijd wordt erkend dat het om complexe opgaven gaat, waarbij structurele knelpunten in de capaciteit en zwaarte van casussen vragen om blijvende aandacht en aanpassing.

Van fragmentatie naar samenhang

De afgelopen vijf jaar hebben in het teken gestaan van een fundamentele transformatie van het jeugdhulpbeleid in Hilversum. Dit is in lijn met de landelijke hervormingsagenda (2023). Na het vorige rekenkameronderzoek (2019) werd een belangrijke les getrokken: er was behoefte aan meer samenhang tussen de verschillende domeinen binnen het sociaal domein. Deze behoefte resulteerde in een traject waarin samen met partners, inwoners en de gemeenteraad de nieuwe visie sociaal domein is opgesteld. In 2023 werd de visie sociaal domein vastgesteld, waaronder drie beleidsagenda's hangen. De visie sociaal domein en de beleidsagenda jeugd vormen nu het fundament van het jeugdbeleid.

Een centrale beweging in deze beleidsontwikkeling is de verschuiving van een *Zorg en Ziekte*-benadering (ZZ) naar een focus op *Gezondheid en Gedrag* (GG). Dit sluit aan bij de landelijke transformatie van de jeugdzorg⁶. De wethouder ziet deze koers als positief en erkent dat deze transitie in de praktijk ook de nodige complexiteit met zich meebrengt. Het vraagt om andere manieren van denken, samenwerken en interveniëren, iets wat niet van de ene op de andere dag is gerealiseerd.

⁶ Jeugdzorg is een verzamelbegrip dat drie verschillende vormen van zorg omvat: jeugdhulp, jeugdbescherming en jeugdreclassering. Alle drie vormen van jeugdzorg kunnen ook in combinatie met elkaar voorkomen. Verreweg het grootste deel van de jeugdzorg bestaat uit jeugdhulp. Jeugdhulp behelst vooral professionele ondersteuning bij problemen voor jeugdigen tot 18 jaar (in uitzonderlijke gevallen tot 23 jaar). Jeugdhulp kan vele vormen aannemen, van 'licht' tot 'zwaar', van ambulante begeleiding bij ADHD tot gedwongen opname.

Onderwijs en Jeugd: van gescheiden naar verbonden

Een andere grote ontwikkeling is de toenemende verwevenheid tussen onderwijs en jeugd. Waar deze domeinen voorheen gescheiden opereerden, is inmiddels sprake van integratie. De wethouder beheert beide portefeuilles en benadrukt het belang van samenhang in beleidsvoering. Hilversum heeft hierin ook het voortouw genomen in de regio. Er is een gezamenlijke jeugd- en onderwijsagenda ontwikkeld, en samenwerkingen zoals het OJA (Onderwijs Jeugd Arrangement) (2022), voorheen OZA (Onderwijs Zorg Arrangement) brengen onderwijsinstellingen, jeugdzorgorganisaties en andere partners zoals Qinas, SWV Unita en de GGD samen. De gesprekken met schoolbesturen en andere regionale spelers hebben ertoe geleid dat er nu gezamenlijk wordt gekeken naar structurele oplossingen, vooral rond instroom, doorstroom en uitstroom (IDU) in de jeugdzorg. Deze integrale benadering krijgt steeds meer voet aan de grond.

Meer regie en nabijheid in de praktijk

Ook in de uitvoering van het beleid is veel veranderd. Waar jeugdconsulenten voorheen afsloten na de start van de hulpverlening blijven ze nu langduriger betrokken bij het gezin, ook wanneer het even goed lijkt te gaan. Hierdoor ontstaat meer continuïteit, betrokkenheid en vertrouwen. Een andere versterking is de aansluiting van de POH Jeugd bij de huisartsenpraktijken. Hierdoor is het voorveld versterkt, wat betekent dat signalen eerder en beter opgepakt kunnen worden.

Leren van de praktijk: De Toekomsttuin

Sinds oktober 2024 draait de regionale pilot *Toekomsttuin*. Deze is gericht op gezinnen met een hoog veiligheidsrisico waarvoor het vrijwillige kader van jeugdhulp onvoldoende blijkt. In deze casussen wordt opgeschaald naar een intensieve aanpak waarin meerdere veiligheidsorganisaties samenwerken. Een belangrijk uitgangspunt is dat het gezin één aanspreekpunt houdt, zodat de hulpverlening overzichtelijker en consistent wordt. Deze pilot wordt momenteel geëvalueerd; het wordt gezien als een leerproces waarin zowel successen als knelpunten zichtbaar worden.

Druk op voorzieningen en personeel

Ondanks alle beleidsmatige vooruitgang, zijn er in de praktijk ook uitdagingen. Al jaren neemt het beroep op de jeugdhulp toe. De gesloten hulp wordt (ook landelijk) afgebouwd en het huishuisplaatsingen worden zo veel mogelijk voorkomen. Dit betekent dat de druk op de ambulante jeugdhulp toeneemt. Daarnaast is er bij zeer complexe problematiek beperkte beschikbaarheid van aanbod dat onder het Landelijk Transitie Arrangement (LTA)⁷ valt.

Het rekenkameronderzoek uit 2019 heeft geleid tot 8 aanbevelingen voor de gemeente Hilversum. Onderstaand schema toont de zichtbaarheid van de maatregelen en resultaten en effecten die daaruit voortgekomen zijn. Vervolgens zijn per aanbeveling de maatregelen, resultaten en effecten beschreven.

⁷ Het Landelijk Transitie Arrangement (LTA) is een set afspraken die door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) landelijk wordt gemaakt met een beperkt aantal jeugdhulpaanbieders. Deze afspraken, in de vorm van raamovereenkomsten, zijn bedoeld om de inkoop van specialistische jeugdhulp te borgen, vooral voor functies die landelijk georganiseerd zijn en een uitzonderlijk aanbod hebben.

Maatregelen

	Maatregelen getroffen
	Maatregelen in ontwikkeling
	Geen maatregelen getroffen

Resultaten van activiteiten

	Resultaten duidelijk zichtbaar
	Resultaten enigszins zichtbaar
	Resultaten niet zichtbaar
	Niet van toepassing

Effecten voor inwoners

	Effecten duidelijk zichtbaar
	Effecten enigszins zichtbaar
	Effecten niet zichtbaar
	Niet van toepassing

Tabel 1: maatregelen, resultaten en effecten

Aanbeveling uit onderzoek 2019	Maatregelen (intern, gemeente & partners)	Resultaten (output van activiteiten)	Effecten (outcome voor inwoners)
1. Grijp het transformatieplan aan om duidelijk te maken wat Hilversum wil bereiken			
2. Handhaaf voor de toegang tot jeugdhulp de huidige centrale inrichting			
3. Besteed extra aandacht aan gezinnen met een migratieachtergrond en multiprobleemgezinnen			
4. Maak een toegankelijke zorgkaart			
5. Maak geautomatiseerde systemen geschikt voor actuele management-informatie			
6. Overleg met huisartsen om meer inzicht en grip op kosten te krijgen			
7. Maak de informatiebehoefte van de raad expliciet			
8. Verbeter de inhoudelijke sturing			

Maatregelen naar aanleiding van aanbevelingen rekenkameronderzoek 2019

Aanbeveling 1: Grijp het transformatieplan aan om duidelijk te maken wat Hilversum wil bereiken

Hilversum heeft sinds 2019 belangrijke stappen gezet in het ontwikkelen van een samenhangende visie op jeugdhulp. Deze ontwikkeling biedt een solide basis om de koers van de jeugdtransformatie aan te scherpen en te communiceren, zowel richting partners als inwoners.

Maatregelen:

- In 2019 is gestart met de lokale visieontwikkeling, resulterend in de Visie en Agenda Jeugdhulp 2019–2021, die als eerste lokale transformatieplan gold. De evaluatie hiervan is in 2022 vastgesteld.
- In 2023 is de overkoepelende visie ‘Wij zijn Hilversum’ vastgesteld voor het sociaal domein, met een horizon tot 2033. Deze visie fungeert als fundament voor het jeugdbeleid.
- Op basis hiervan is de Startnotitie Jeugd opgesteld, die de basis vormde voor de Beleidsagenda Jeugd 2024–2030.
- Het Doelen InspanningsNetwerk (DIN), dat is opgenomen in de beleidsagenda jeugd 2024–2030, ondersteunt deze beleidsontwikkeling door inzichtelijk te maken hoe verschillende inspanningen bijdragen aan beleidsdoelen. Dit creëert voorspelbaarheid in de uitvoering en vergroot de beheersbaarheid van de activiteiten.
- Subsidieregeling Jeugd: deze subsidie is voor activiteiten die kwetsbare jongeren en hun gezin sterker maken, zodat kinderen in Hilversum gezond en veilig opgroeien.

Resultaten:

- Beleidsmedewerkers ervaren dat de gemeentelijke visie op jeugdhulp steeds verder is uitgewerkt en meer samenhang vertoont. Zij bevestigen dat Hilversum steeds duidelijker maakt wat zij wil bereiken.
- Gemeentelijke uitvoerders ervaren dat de beleidsontwikkelingen bijdragen aan meer duidelijkheid en effectiviteit in hun werk. Zo zien zij een duidelijke transformatie naar het voorveld en zijn er netwerkbijeenkomsten zodat het voorveld elkaar beter kan vinden. Het resultaat hiervan is dat lichte zorgvragen makkelijker kunnen worden opgepakt en dat de lijntjes met het voorveld korter zijn.
- Partners uit het netwerk erkennen deze vooruitgang, maar signaleren tegelijkertijd een gebrek aan regie vanuit de gemeente. De samenwerking in het voorveld wordt als te versnipperd ervaren, en inhoudelijke sturing vanuit de gemeente blijft beperkt.

Effecten voor inwoners:

- Er zijn nog geen directe merkbare effecten voor inwoners. De beleidsontwikkeling heeft zich tot nu toe voornamelijk gericht op visievorming en procesverbetering binnen de gemeentelijke organisatie en haar partners. Er is meer tijd nodig om de directe effecten van de veranderingen en verbetering terug te zien bij inwoners. Wel zijn er indirecte effecten zichtbaar zoals de aanvragen voor activiteiten voor inwoners die voortvloeien uit de Subsidieregeling Jeugd, zoals de leun- en steungezinnen.

Aanbeveling 2: Handhaaf voor de toegang tot jeugdhulp de huidige centrale inrichting

Hilversum heeft ervoor gekozen om de toegang tot jeugdhulp centraal te organiseren. Deze centrale toegang is een speerpunt in de beleidsagenda jeugd 2024-2030 en is door de jaren heen geprofessionaliseerd en aangepast aan de veranderende behoeften van gezinnen. Deze werkwijze

biedt een solide basis om integraal, effectief en laagdrempelig ondersteuning te bieden, mits deze centraal georganiseerde structuur gepaard gaat met voldoende regie en samenwerking met ketenpartners.

Maatregelen:

- Sinds 2019 is de centrale toegang verder ontwikkeld en aangepast, met als doel een toegankelijke en professionele inrichting van de jeugdhulp. De gemeente streeft naar lichte, kortdurende hulp zonder indicatie waar dat kan, en langdurige betrokkenheid bij complexe casuïstiek.
- Het team is uitgebreid met twee ambulante hulpverleners en twee gezinsregisseurs, en er wordt verkend hoe een wijkgerichte aanpak kan bijdragen aan effectievere ondersteuning.
- Gezinsregisseurs zijn aangesteld voor gezinnen met complexe problematiek. Eén regisseur per gezin is het uitgangspunt.
- Deze werkwijze sluit aan bij het Toekomstscenario Jeugd, waarin integrale toegang en continuïteit van zorg kernwaarden zijn.
- Daarnaast is inmiddels een Team Toegang waarin de jeugdconsulenten samen zijn ondergebracht met de consulenten van de Wmo.

Resultaten:

- Gemeentelijke uitvoerders ervaren dat de centrale toegang goed functioneert. Onder de Wmo is een efficiënt werkend toegangsteam ingericht dat beter presteert dan voorheen.
- Partners bevestigen dat de kwaliteit van toegang is verbeterd, maar signaleren dat de regie en afstemming tussen partners en gemeente verbeterd en versterkt kan worden.

Effecten voor inwoners:

- De centrale toegang draagt volgens beleidsmedewerkers bij aan snellere en toegankelijke hulp voor gezinnen, met name in eenvoudige en matig complexe situaties.
- Gezinnen ervaren dat de route naar hulp lastig is en dat het tijd kost en inspanning vergt om de juiste hulp te krijgen, maar zijn wanneer zij eenmaal op de juiste plek terecht zijn gekomen, tevreden over de ontvangen hulp en begeleiding van zowel de gemeente als haar uitvoerende partners.

Aanbeveling 3: Besteed extra aandacht aan de volgende twee doelgroepen: (1) gezinnen met een migratieachtergrond en (2) multiprobleemgezinnen

Kwetsbare gezinnen, zoals gezinnen met een migratieachtergrond of meervoudige problematiek, vragen om een benadering die is afgestemd op hun specifieke behoeften. Sinds 2019 zijn er op verschillende vlakken maatregelen genomen om deze kwetsbare groepen beter te bereiken en te ondersteunen.

Maatregelen:

- In het regionaal leerhuis⁸ worden trainingen gegeven aan jeugdconsulenten over cultuursensitief werken.
- In het gemeenteteam is meer aandacht voor diversiteit in werving en selectie waardoor het team inmiddels divers is qua samenstelling.

⁸ Het Regionaal Leerhuis stimuleert professionals binnen het sociaal domein om met en van elkaar te leren.

- Er zijn specifieke zorgaanbieders die kennis hebben van specifieke culturen en hulp kunnen verlenen in verschillende talen.
- De introductie van gezinsregisseurs maakt het mogelijk om multiproblematiek in gezinnen integraal te benaderen.
- Er is aandacht voor schuldhulpverlening en het versterken van algemene voorzieningen, mede als preventieve inzet voor kwetsbare gezinnen.
- Brugfunctionarissen⁹ op scholen helpen bij het vroeg signaleren van multiproblematiek.

Resultaten:

- De gemeentelijke uitvoerders merken dat het voeren van de regie op de ondersteuning van een gezin bijdraagt aan een betere aanpak van multiprobleemgezinnen.
- Partners signaleren echter dat de samenwerking tussen gemeentelijke domeinen (zoals Jeugdwet, Wmo en Participatiewet) stroef verloopt, waardoor integrale ondersteuning wordt bemoeilijkt.

Effecten voor inwoners:

- Niet te beoordelen op basis van de interviews. Er zijn onvoldoende gegevens of ervaringsinzichten beschikbaar om vast te stellen of de ingezette maatregelen daadwerkelijk leiden tot betere ondersteuning van deze specifieke gezinnen.

Aanbeveling 4: Maak een toegankelijke zorgkaart waarmee duidelijk wordt wie er allemaal bijdragen aan jeugdhulp

Een toegankelijke zorgkaart kan bijdragen aan betere samenwerking in het netwerk en aan duidelijke informatie voor inwoners. De sociale kaart ontbreekt momenteel nog, maar deze is zeer gewenst en wordt momenteel ontwikkeld.

Maatregelen:

- De ontwikkeling van een zorgkaart is in gang gezet en heeft prioriteit volgens de wethouder.
- In het voorveldoverleg wordt gewerkt aan een gezamenlijk overzicht van het aanbod (voorveld-kaart), maar dit is nog geen volwaardige sociale kaart.
- De website Kieszo beschrijft alle organisaties in Hilversum die zorg en hulp mogen bieden of hulpmiddelen leveren, en een contract hebben met de gemeente.
- Gemeentelijke uitvoerders en partners hebben behoefte aan een actueel overzicht inclusief wachttijden. Als noodoplossing wordt soms een eigen overzicht van het aanbod gebruikt.

Resultaten:

- Er zijn nog geen zichtbare resultaten, omdat de sociale kaart nog niet gereed is.

Effecten voor inwoners:

- Er zijn nog geen directe effecten zichtbaar voor inwoners. Inwoners ervaren het huidige aanbod als onoverzichtelijk en weten vaak niet waar ze moeten aankloppen voor hulp. Vaak gaan inwoners zelf (online) opzoek naar hulp, maar stuiten zijn op een groot en onoverzichtelijk aanbod. Een toegankelijke zorgkaart die ook bruikbaar is voor inwoners zou deze drempels kunnen verlagen.

⁹ De brugfunctionaris legt de verbinding tussen het gezin thuis, het kind op school en – waar nodig – met professionals, instanties en partners in de wijk.

Aanbeveling 5: Maak de geautomatiseerde systemen geschikt voor het leveren van actuele managementinformatie

Goede beleidssturing vereist actuele en betrouwbare informatie. Hilversum heeft hierin belangrijke stappen gezet met de ontwikkeling van een datawarehouse, maar de benutting van informatie kan nog worden verbeterd, vooral richting externe partners.

Maatregelen:

- Er is een datawarehouse ingericht waarmee real-time managementinformatie kan worden geleverd. Hierin kunnen bijvoorbeeld de beschikkingen worden weergegeven, maar dit geeft geen inzicht in de kosten.
- Ambtenaren maken gebruik van een tool om data te visualiseren (PowerBI). Dit wordt onder andere gebruikt in gesprekken met consultants.

Resultaten:

- Het datawarehouse wordt gebruikt als prognosemodel, om te monitoren, maar ook om vragen te beantwoorden. Dit zorgt voor betere voorspelbaarheid en inzicht in gemeentelijke uitgaven en verwijzingen (binnen de 40% van de verwijzingen die via de gemeente loopt).
- Verwijzingen die niet via de gemeente lopen (zoals via huisartsen of de rechter) blijven een blinde vlek in het datasysteem wat sturing lastig maakt.
- Partners hebben beperkt toegang tot managementinformatie, waardoor samenwerking en gezamenlijke sturing moeizaam blijven. Zij benadrukken dat doorverwijsdata achterloopt en dat trends in data vaak niet worden geduid.

Effecten voor inwoners:

- Niet van toepassing op inwoners. De verbeterde data-infrastructuur dient vooral interne beleids- en sturingsinformatie.

Aanbeveling 6: Overleg met huisartsen over hoe de gemeente meer inzicht en grip kan krijgen op de kosten voor jeugdhulp ontstaan door verwijzingen

Een groot deel van de verwijzingen naar jeugdhulp vindt plaats buiten de gemeente om, met beperkte sturingsmogelijkheden. In 2024 was 40% van de verwijzingen afkomstig van de gemeente en 38% van huisartsen. Door nauwere samenwerking met huisartsen en inzet van praktijkondersteuners wordt gewerkt aan meer grip, maar verdere sturing is beperkt.

Maatregelen

- Er is ingezet op praktijkondersteuners jeugd (POH's) die lichte problematiek vroegtijdig oppakken en bij complexe problematiek een vraagverheldering doen zodat ze naar passend zorgaanbod kunnen doorverwijzen. Vrijwel alle huisartsen hebben nu een praktijkondersteuner jeugd.
- Er vindt structureel overleg plaats tussen beleid, uitvoering en financiën.

Resultaten

- Beter samenwerking tussen jeugdconsultanten en POH's Jeugd; vijf POH's actief in Hilversum.
- De inzet van de POH zorgt voor beter overwogen keuzes en doorverwijzingen.
- Er wordt gewerkt aan het door ontwikkelen en efficiënter maken van de inzet van de POH's Jeugd zoals expertisebevordering van de praktijkondersteuner zodat zij bepaalde problematiek zelf op kunnen pakken.

- Er is meer inzicht in verwijzingen, kosten en prognoses, maar nog steeds weinig grip op de kosten.
- Het aantal doorverwijzingen neemt niet af.

Effecten voor inwoners

- De huidige insteek van de aanbeveling is niet van toepassing op inwoners, maar er is potentieel voor betere toeleiding en snellere, lichtere hulp.
- Daarnaast is het opvallend dat veel ouders niet goed op de hoogte zijn van de rol van de gemeente bij jeugdhulp en vaak na pas na (meerdere) doorverwijzingen bij de gemeente komen. De huisarts is voor veel ouders een logisch eerste vertrekpunt in de zoektocht naar de juiste hulp.

Aanbeveling 7: Maak uw informatiebehoefte expliciet

De gemeente Hilversum heeft stappen gezet in dataverzameling, maar een expliciete en gezamenlijke informatiebehoefte, afgestemd op beleidssturing, uitvoering en samenwerking met partners, ontbreekt nog.

Maatregelen

- Verbeterde inzet van datawarehouse en PowerBI, met bredere inzichten in gebruik en kosten van jeugdhulp.

Resultaten

- Interne beleidsmedewerkers geven aan dat het inzicht is toegenomen, maar nog niet altijd leidt tot duidelijke sturing of een gedeeld leerproces.
- Partners en uitvoerders ervaren een gebrek aan duiding van informatie of concrete doorvertaling naar doelen.

Effecten voor inwoners

- Niet van toepassing op inwoners.

Aanbeveling 8: Verbeter de inhoudelijke sturing

Hilversum heeft verschillende organisatorische en beleidsmatige stappen gezet om meer inhoudelijke sturing te realiseren, zoals het gebruik van het Doelen-Inspanningsnetwerk (DIN) en meer betrokkenheid van de gemeenteraad. Toch wordt de sturing in de praktijk nog als beperkt ervaren, met name door partners.

Maatregelen

- Overgang van algemene subsidieverordeningen naar specifieke subsidieregelingen met doelen en inspanningen. De resultaten van de doelen en inspanningen worden in de DIN weergegeven.
- Meer betrokkenheid van de gemeenteraad, o.a. via raadsinformatiesessies en regelmatige rapportages. Hoewel er veel informatie beschikbaar is, ontbreekt het de raad aan overzicht, voorspelbaarheid en inzicht in de uitvoering.
- Vierjaarlijkse updates binnen de planning- en controlcyclus over jeugd en financiën.

Resultaten

- Interne uitvoerders ervaren meer ondersteuning en inhoudelijke reflectie.
- Partners vinden dat regionale sturing sterker is dan lokale sturing. Verschillen in contractvormen en subsidiemodellen hinderen samenwerking.

- De raad is beter geïnformeerd en betrokken bij beleidsvorming.

Effecten voor inwoners

- Niet van toepassing op inwoners. Inhoudelijke bijsturing richt zich vooral op procesverbeteringen binnen het gemeentelijk apparaat en samenwerkingsverbanden.

3.3 Toelichting effecten op inwoners

De weg naar jeugdhulp in Hilversum blijkt voor veel gezinnen complex, ondoorzichtig en belastend. De toegang verloopt meestal via bekende professionals zoals huisartsen en scholen, maar gezinnen ervaren een groot gebrek aan overzicht, toegankelijkheid en preventieve ondersteuning. De gemeente is vaak niet het eerste aanspreekpunt en wordt pas zichtbaar als problemen zich al hebben opgestapeld.

Toegang tot hulp

Route naar hulp

- **Huisartsen en scholen belangrijke doorverwijzers:** De meeste gezinnen komen via bekende schakels zoals huisartsen, scholen of jeugdzorginstanties in contact met jeugdhulp. Vaak is het een leerkracht, huisarts of een andere professional die het eerste signaal afgeeft en richting wijst naar hulp. Huisartsen blijken nog altijd een centrale rol te spelen. Ook Veilig Thuis, kinderopvang en instellingen zoals het Leger des Heils zijn veelgenoemde routes richting hulp. Daarnaast zijn jeugdzorg partners een belangrijke schakel richting gemeentelijke hulp.
- **Route naar hulp is complex en tijdrovend:** Toch is deze toegang lang niet altijd eenvoudig. Veel ouders beschrijven het traject naar passende hulp als een complex en tijdrovend proces, waarbij ze zelf actief moesten zoeken, bellen, formulieren invullen en herhaaldelijk hun verhaal vertellen. Iets wat in situaties waarin hulp nodig is, extra belastend is. Vooral gezinnen die niet bekend waren met het jeugdhulpstelsel of die geen netwerk hadden, raakten verdwaald in het zorglandschap. Sommige ouders komen pas bij de gemeente terecht na een lange zoektocht, vaak via-via of nadat eerdere hulpverlening tekort was geschoten. In sommige gevallen komen ouders pas in beeld bij de gemeente na ernstige escalatie van de problematiek of via juridische routes, zoals meldingen bij Veilig Thuis of politie-ingrijpen.

Bereikbaarheid van hulp

- **Rol van gemeente onbekend:** Veel ouders weten aanvankelijk niet dat de gemeente een rol speelt bij jeugdhulp. Als ouders ondersteuning nodig hebben en niet worden doorverwezen, dan is de gemeente zeker niet de eerste instantie waar zij aan denken. Ouders beschrijven de jeugdhulp als ontoegankelijk voor wie er niet al vertrouwd mee is. Voorbeelden hiervan zijn opmerkingen als *"je moet mondig zijn"*, *"je komt in een oerwoud van instanties terecht"* of *"ik wist niet waar ik moest beginnen"*.
- **Toevallige hulp en afhankelijkheid van netwerk:** Een terugkerend thema is de afhankelijkheid van het eigen netwerk. Gezinnen die via vrienden, schoolcontacten of andere ouders werden gewezen op beschikbare hulp, kwamen sneller en beter terecht bij de juiste ondersteuning. Voor anderen bleef het een langdurige zoektocht waarbij het gevoel overheerste dat ze er alleen voor stonden.

- **Weinig preventief bereik:** Ouders ervaren weinig preventieve inzet van jeugdhulp en komen vaak pas in beeld bij de gemeente als de problemen al serieus zijn. Ouders ervaren nauwelijks vroegsignalering vanuit de gemeente, maar ook niet vanuit scholen of consultatiebureaus.

Toegang tot en keuze van jeugdhulp

- **Beperkte regie, maar soms ruimte voor eigen initiatief:** De meeste ouders kwamen bij een hulpverlener terecht via verwijzingen van school, huisarts, psychologenpraktijk, of de gemeente. In sommige gevallen ging het om een persoonlijke tip van iemand uit het netwerk. Veel ouders ervaren echter beperkte keuzemogelijkheden: soms was er slechts één optie beschikbaar, en de uiteindelijke keuze werd vaak sterk beïnvloed of zelfs bepaald door de gemeente. Toch wisten sommige gezinnen zelf actief te zoeken en vonden zij kleinere, gespecialiseerde organisaties die beter aansloten op hun behoeften. In deze gevallen werd eigen regie als waardevol ervaren.

Ervaringen met hulp

De interviews laten zien dat inwoners overwegend positief zijn over de inhoudelijke kwaliteit van de hulp, de inzet van hulpverleners en de rol van de gemeente. Er is sprake van persoonlijke betrokkenheid, maatwerk en daadwerkelijke verlichting van problemen. Tegelijkertijd toont de praktijk dat de toegang tot deze hulp lang niet vanzelfsprekend is, en dat gezinnen vaak een lange, intensieve zoektocht moeten doorlopen voordat passende hulp beschikbaar komt.

Contact met hulpverleners

- **Overwegend positief, met uitzonderingen:** het overgrote deel van de ouders is tevreden tot zeer tevreden te zijn over het contact met hun hulpverlener. Hulpverleners omschreven zij als betrokken, persoonlijk, bereikbaar en deskundig. Er is vaak ruimte voor overleg en maatwerk, en ouders waardeerden dat er niet alleen naar het kind wordt gekeken, maar ook naar het hele gezin.
- **Fijn contact met gemeente:** als ouders eenmaal in contact zijn met de gemeente, ervaren ze dit contact als prettig. Consulents worden omschreven als betrokken en blijven, ook als het al een tijdje goed gaat met de jeugdige, vinger aan de pols houden.
- **Kritische geluiden:** Enkele ouders noemden situaties waarin ze zich niet serieus genomen voelden of waarin eenzijdige focus op ouder-kindrelaties leidde tot spanningen, zoals een casus waarbij Veilig Thuis werd ingeschakeld zonder duidelijke aanleiding. Ook werd genoemd dat het hulptraject soms te weinig op de behoeften van het kind afgestemd was of dat het gezin zich onvoldoende betrokken voelde.

Effect van de hulp

- **Wisselend succes, maar vaak verbetering:** vrijwel alle ouders ervaren een positief effect van de hulp. Problemen worden niet altijd opgelost, maar vaak wel beter hanteerbaar of beperkt in ernst. Meerdere gezinnen benadrukken dat de situatie zonder hulp aanzienlijk slechter zou zijn geweest, met risico's op volledige uitval of zelfs suïcidaliteit. Een veelgehoord patroon is dat de situatie eerst verslechterde voordat passende hulp werd gevonden, mede door trage toegang of verkeerde inschattingen. Wanneer eenmaal de juiste hulp was gevonden, zagen

ouders vaak duidelijke verbeteringen in gedrag, stabiliteit of sociale ontwikkeling van hun kind.

Wat gaat goed volgens ouders?

- **Betrokken, persoonlijke hulpverleners:** Veel ouders waarderen de persoonlijke benadering en betrokkenheid van hulpverleners, zowel vanuit de gemeente als vanuit partners. Ze noemen dat professionals zich echt inzetten voor hun kinderen en het gezin als geheel. Organisaties als Youké, Knoest en BeActive worden meermaals positief genoemd vanwege hun mensgerichte aanpak en aanpassingsvermogen. “Ze nemen ruim de tijd voor de kinderen. De hulp is persoonlijk en aangepast op mijn dochter zelf.”
- **Samenwerking en afstemming tussen instanties:** Sommige ouders benoemen dat de onderlinge samenwerking tussen zorginstellingen, school en gemeente goed verloopt. Als partijen effectief samenwerken, ervaren ouders minder versnippering en wordt er sneller passende hulp geboden.
- **Continuïteit in contact:** Langdurige relaties met vaste contactpersonen bieden rust en vertrouwen. Ouders ervaren het als enorm prettig als er één aanspreekpunt is dat hen gedurende langere tijd begeleidt, ook wanneer er even geen actieve hulp nodig is. “Toen we geen gebruik maakten van de hulp, hield de gemeente het lijntje toch vast en belden ze een jaar later weer.”
- **Maatwerk en gezin als geheel centraal:** Een ander sterk punt is de toenemende aandacht voor maatwerk en gezinsgerichte ondersteuning. Sommige ouders geven aan zich echt gezien en gesteund te voelen, ook buiten de strikt individuele problematiek van het kind. “Blijven kijken naar het hele gezin. Niet alleen de diagnose van het kind. Hierdoor hebben ouders het gevoel dat de hulpinstantie echt naast hen blijft staan en zij het niet alleen hoeven te doen.

Wat kan beter volgens ouders?

- **Gebrek aan duidelijkheid en informatie:** Veel ouders weten niet goed waar ze met hun hulpvraag terecht kunnen. Er is weinig toegankelijke informatie over het hulpaanbod en wie waarvoor verantwoordelijk is. Dit leidt tot frustratie en vertraging in het vinden van passende zorg. “Een duidelijke website over wat je van de gemeente kunt verwachten zou al helpen.”
- **Trage toegang en bureaucratie:** Een veelvoorkomende klacht is dat hulp pas op gang komt na escalatie. Ouders beschrijven hoe zij door crisissituaties moesten gaan voordat passende hulp beschikbaar was. De toegang tot hulp is vaak traag en onoverzichtelijk, met bureaucratische barrières zoals onduidelijke beschikkingen en ingewikkelde procedures. “We kwamen in een crisissituatie terecht. Er had veel sneller gehandeld moeten worden.”
- **Overgang van 18- naar 18+:** Ondanks de vele maatregelen van de gemeente¹⁰ om de overgang van 18- naar 18+ te versoepelen en voor een warme overdracht te zorgen, ervaren ouders de overgang van de Jeugdwet naar Wmo rond het 18e levensjaar als stressvol en

¹⁰ Ieder kwartaal vindt overleg plaats tussen de teams Jeugd en Wmo om de samenwerking en afstemming te verbeteren. Daarnaast ontvangen jongeren die 18 jaar worden, samen met hun beschikkingen, een informatieve 18-/18+-kaart met praktische informatie over wat er verandert. Als jongeren rond hun zestiende of zeventiende voor het eerst hulp krijgen, kiest de gemeente in principe voor een zorgaanbieder die zowel jeugdhulp als Wmo-ondersteuning biedt. Ook wordt er op initiatief van de jeugdconsulent bij jongeren van ongeveer 16,5 jaar een Toekomstperspectiefplan opgesteld.

onzeker. Ze zijn bezorgd over de continuïteit van zorg en de plotselinge volwassenstatus van hun kind, die vaak niet aansluit op de werkelijke ontwikkelingsfase. “Dat hij 18 wordt is stressvol. We weten niet wat er dan gebeurt.” De wensen voor de toekomst concentreren zich rond rust, stabiliteit, continuïteit van zorg en echte maatwerkondersteuning. Ouders willen niet telkens opnieuw hun verhaal doen, willen dat ondersteuning doorloopt tot minstens 21 jaar, en pleiten voor structurele ondersteuning tijdens overgangsmomenten in het leven van hun kind.

3.4 Toetsing normenkader

Voor de toetsing aan de norm werken we met de volgende termen in volgorde van niet voldoen tot voldoen:

- Voldoet niet: dit betekent dat op geen enkele wijze (0%) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet beperkt: dit betekent dat voor een klein deel ($\leq 50\%$) wordt voldaan aan de norm
- Voldoet merendeels: dit betekent dat voor een groter deel ($>50\%$, $<75\%$) wel dan niet wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet grotendeels: dit betekent dat voor een zeer groot gedeelte ($>75\%$) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet: dit betekent dat volledig (100%) wordt voldaan aan de norm.

Normen	Toetsing
Deelvraag 1: Welke maatregelen zijn naar aanleiding van het rekenkameronderzoek genomen?	
De gemeente heeft per aanbeveling beargumenteerd waarom welke maatregelen zijn genomen naar aanleiding van het rekenkameronderzoek.	Voldoet: de gemeente heeft per aanbeveling beargumenteerd welke maatregelen genomen zijn en waarom deze maatregelen genomen zijn.
Deelvraag 2: Welke aantoonbare resultaten en effecten hebben deze maatregelen opgeleverd?	
De gemeente heeft aantoonbaar invulling gegeven aan de maatregelen die zijn genomen.	Voldoet grotendeels: de gemeente heeft aantoonbaar invulling gegeven aan maatregelen die zijn gevolgd uit de aanbeveling. De aanbeveling om een sociale kaart te ontwikkelen is nog niet afgerond, hier wordt aan gewerkt.
De uitvoering van de maatregelen heeft geresulteerd in de door rekenkamer in de aanbevelingen beoogde resultaten (output) en/of effecten (outcome).	Voldoet merendeels: de maatregelen hebben bij 5 van de 8 aanbevelingen geleid tot duidelijke resultaten en bij 3 aanbevelingen tot beperkte resultaten. Bij 3 van de 8 aanbevelingen hebben de maatregelen enigszins effect op de inwoner en bij 1 is er geen effect voor inwoners. De andere 4 aanbevelingen zijn niet van toepassing op inwoners.

4. Uitgaven en Rijksbijdrage

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de bevindingen gepresenteerd vanuit het perspectief van de uitgaven aan jeugdhulp en de daarmee samenhangende Rijksbijdrage. Eerst zijn de bevindingen per deelvraag op hoofdlijnen weergegeven, gevolgd door een onderbouwing van dat antwoord. Het hoofdstuk sluit af met een toetsing aan het normenkader. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van de bevindingen op hoofdlijnen.

4.2 Bevindingen uitgaven en rijksbijdrage

3. Hoe hebben de uitgaven voor jeugdhulp in Hilversum zich ontwikkeld en hoe verhouden die uitgaven zich tot de ontvangen Rijksbijdrage?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De algemene uitkering voor het onderdeel Jeugd is tussen 2019 en 2023 met 52% gestegen: van €23 miljoen naar €35 miljoen.
- In dezelfde periode zijn de uitgaven aan jeugdzorg met ruim 60% toegenomen: van €18 miljoen naar €29 miljoen.
- De uitgaven voor andere jeugdgerelateerde activiteiten stegen met 20% tussen 2019 en 2023.
- In 2020 en 2021 was er een fors verschil tussen de ontvangen algemene uitkering en de daadwerkelijke uitgaven aan jeugdzorg, met tekorten van respectievelijk €1,38 miljoen en €1,15 miljoen. In 2022 was er – overheadkosten buiten beschouwing gelaten – juist een overschot van €2,15 miljoen. Over de periode 2019–2023 is het verschil tussen inkomsten en uitgaven beperkt: een tekort van €143.746.
- De gemeenteraad krijgt via raadsinformatiebrieven (RIB's) informatie over de kostenontwikkeling van jeugdzorg.
- Tekorten en overschotten op de algemene uitkering worden meestal achteraf gemeld. Er wordt zelden besproken of afwijkingen het gevolg zijn van een bewuste keuze.

Onderbouwing

Uitgaven in relatie tot Rijksbijdrage

De onderstaande cijfers geven inzicht in de ontwikkeling van de uitgaven voor jeugdgerelateerde activiteiten inclusief jeugdzorg van de gemeente Hilversum in de periode 2019 tot en met 2023. Overheadkosten zijn hierbij buiten beschouwing gelaten omdat ze vanuit de totale gemeentelijke overheadkosten niet uit te splitsen zijn naar de overheadkosten voor jeugdzorg vanuit beschikbare bronnen bij de gemeente. Daarnaast is weergegeven welke middelen de gemeente ontving via de algemene uitkering uit het gemeentefonds, specifiek het onderdeel dat door het Rijk wordt toegerekend aan de uitvoering van de Jeugdwet. Deze cijfers zijn geaggregeerd op basis van de gegevens beschikbaar bij de gemeente Hilversum en zijn niet afzonderlijk uit de jaarrekeningen te halen. De een-na-laatste kolom toont het verschil tussen deze Rijksbijdrage en de totale gemeentelijke uitgaven voor jeugdgerelateerde activiteiten, inclusief jeugdzorg. In de laatste kolom wordt de begroting van jeugdzorg in de onderzoeksperiode weergegeven.

**Uitgaven jeugdzorg en algemene uitkering onderdeel Jeugd van de gemeente Hilversum
in de periode 2019-2023**

Jaar	Algemene uitkering onderdeel Jeugd - Hilversum	Uitgaven Jeugdzorg	Andere uitgaven jeugd gerelateerde activiteiten	Verschil (algemene uitkering min (andere) uitgaven jeugdzorg)	Begroting jeugdzorg
2019	€ 23.165.000	€ 18.117.000	€ 4.929.625	€ 118.375	€ 16.073.000
2020	€ 24.383.000	€ 20.450.000	€ 5.315.362	€ -1.382.362	€ 17.498.000
2021	€ 26.762.000	€ 22.501.000	€ 5.408.346	€ -1.147.346	€ 20.667.000
2022	€ 33.104.000	€ 25.204.000	€ 5.747.020	€ 2.152.980	€ 23.290.000
2023	€ 35.211.000	€ 29.030.000	€ 6.066.393	€ 114.607	€ 25.272.000

Bron: jaarrekeningen & bestanden gemeente Hilversum

De gemeente Hilversum besteedde in deze periode jaarlijks meerdere miljoenen aan aanvullende jeugdgerelateerde activiteiten naast de directe uitgaven voor jeugdzorg. Deze andere uitgaven betreffen onder meer kosten voor de toegangsfunctie (jeugdconsulenten), Jeugd en Gezin, en volksgezondheid, subsidies, Onderwijs Zorg Arrangementen en praktijkondersteuning bij huisartsen. In sommige jaren overstijgen de totale uitgaven het bedrag dat via het gemeentefonds voor jeugdgerelateerde activiteiten inclusief jeugdzorg beschikbaar is gesteld. In 2020 en 2021 bedraagt het verschil respectievelijk € 1,382 miljoen en € 1,147 miljoen negatief. In 2023 is het verschil € - 114.607. In 2022 is er sprake van een positief verschil van ruim € 2 miljoen. Over de hele periode 2019–2023 is het saldo vrijwel in evenwicht, met een klein negatief verschil van €143.746.

Uit de vergelijking tussen het onderdeel Jeugd binnen de algemene uitkering en de begroting voor jeugdzorg in de jaren 2019–2023 blijkt dat het verschil tussen beide posten kan oplopen tot 7 à 10 miljoen euro. In alle jaren ligt de uitkering structureel hoger dan de begrote uitgaven, ook wanneer jeugdgerelateerde activiteiten die buiten de jeugdzorgbegroting vallen – maar wel worden gedekt vanuit de algemene uitkering – worden meegerekend. Hierbij moet in ogenschouw worden genomen dat de algemene uitkering voor het onderdeel Jeugd is bedoeld om alle gemeentelijke kosten voor de uitvoering van de Jeugdwet te dekken (dus ook de overheadkosten), terwijl in de begrote bedragen voor jeugdzorg de overheadkosten niet zijn meegenomen

De directe uitgaven voor jeugdzorg zijn in deze periode gestegen van € 18,1 miljoen in 2019 naar € 29,0 miljoen in 2023, een stijging van circa 60%. De overige jeugdgerelateerde uitgaven stegen in dezelfde periode van € 4,9 miljoen naar € 6 miljoen. De algemene uitkering uit het gemeentefonds (voor het onderdeel Jeugd) steeg van € 23,2 miljoen naar € 35,2 miljoen, een toename van ongeveer 52%. De stijging van de gemeentelijke uitgaven en de rijksbijdrage loopt daarmee in grote lijnen gelijk op.

Onderstaande tabel geeft een specificatie van de overige jeugdgerelateerde uitgaven van de gemeente Hilversum in de periode 2019–2023. Daarnaast zet de gemeente middelen in uit SPUK¹¹ gelden voor de financiering van buurtsportcoaches. Deze uitgaven zijn niet opgenomen in de tabel.

¹¹ Specifieke Uitkering voor gemeenten voor preventietaken.

Specificatie van de andere jeugdgerelateerde uitgaven van de gemeente Hilversum in de periode 2019-2023

Jaar	Toegangs- functie / Jeugd- consulenten	Jeugd en Gezin (CJG en Volksgezond- heid)	Subsidies	Onderwijs Zorg Arrangementen	POH Jeugd	Totaal
2019	€ 696.457	€ 2.327.685	€ 1.905.483	-	-	€ 4.929.625
2020	€ 802.372	€ 2.396.786	€ 1.964.415	-	€ 151.788	€ 5.315.362
2021	€ 689.890	€ 2.480.678	€ 2.025.171	-	€ 212.608	€ 5.408.346
2022	€ 699.878	€ 2.561.786	€ 2.087.805	€ 181.506	€ 216.045	€ 5.747.020
2023	€ 707.799	€ 2.699.568	€ 2.152.376	€ 180.224	€ 326.426	€ 6.066.393
<i>Bron: bestanden gemeente Hilversum</i>						

Bewuste beleids- of uitvoeringskeuzes

Uit het gesprek met consulenten blijkt dat zij een toename zien in de uitgaven voor jeugdhulp, die zij toeschrijven aan complexere problematiek en bredere inzet per casus. Gezinnen worden langer gevolgd en de taken van consulenten zijn zwaarder en diverser geworden. Daarnaast ervaren zij meer druk op het budget; financiële overwegingen spelen vaker een rol in het werk, mede in het licht van het 'ravijnjaar'.

Consulenten signaleren een stijging in zowel het aantal jeugdigen met hulp als de kosten per kind. Verder geven zij aan dat de kosten normaliter alleen al door indexaties veroorzaakt worden. Volgens hen heeft de gemeente beter inzicht gekregen via verbeterde monitoring, maar blijft het lastig om uitgaven rechtstreeks te koppelen aan de Rijksbijdrage, omdat deze niet geoormerkt is. Ook wijzen zij op de beperkte sturingsmogelijkheden bij verwijzingen door externe partijen zoals huisartsen. De wethouder bevestigde dat Hilversum jaarlijks moet bijplussen op de begrote uitgaven binnen jeugdhulp en noemde dit op termijn onhoudbaar. Hij benadrukte dat de verwachte kostenbesparing door decentralisatie is uitgebleven en dat bezuinigingen op het voorveld volgens hem ongewenst zijn, juist vanwege het verwachte preventieve effect.

Raadsleden uitten zorgen over hun beperkte grip op de uitgaven. Zij geven aan meer informatie nodig te hebben over de verhouding tussen uitgaven en Rijksbijdrage, en merken op dat kosten vaak pas laat inzichtelijk worden. Ook wijzen zij erop dat de open-einde-regeling de sturingsruimte beperkt. Beleidsmedewerkers geven aan dat er geen afspraken zijn gemaakt met de raad om te rapporteren over de verschillen tussen de algemene uitkering en de realisatie van kosten in jeugdhulp.

Uit raadsinformatiebrieven, begrotingsstukken en jaarrekeningen blijkt dat de tekorten op de jeugdzorg in Hilversum in 2020 en 2021 formeel aan de gemeenteraad zijn gerapporteerd, maar dat de mate van beleidsmatige weging en raadsbetrokkenheid per jaar verschilt. In 2020 werd het tekort halverwege het jaar via een raadsinformatiebrief (RIB 2020-52) gemeld, als onderdeel van bredere overschrijdingen binnen het sociaal domein. De raad werd geïnformeerd en de begroting werd bijgesteld, maar er was geen sprake van een vooraf expliciet gewogen keuze. Beleidsmedewerkers geven aan dat de lasten in de jeugdhulp grotendeels op basis van zorggebruik ontstaan en zijn

daardoor beperkt beïnvloedbaar. Wel leidde dit indirect tot motie M20-96, waarin de raad vroeg om een koersdocument voor beheersing van de uitgaven.

In 2021 werd het tekort op de Jeugdwet tijdig gemeld via een raadsinformatiebrief (RIB 2021-81), met een toelichting op de oorzaak (onder andere stijgende verblijfskosten en gebruik van buiten regionale aanbieders). Hoewel de raad hierover geen afzonderlijk besluit nam, volgde er wel inhoudelijk debat binnen de bredere context van het regionaal actieprogramma sociaal domein. Beleidsmedewerkers geven aan dat het financiële tekort formeel verwerkt is via de 2e tussentijdse rapportage van 2021 (raadsbesluit 8 december 2021). Pogingen vanuit enkele fracties om geplande taakstellingen op jeugdhulp terug te draaien werden daarbij verworpen. In beide jaren zijn de financiële afwijkingen verwerkt in de P&C-cyclus, maar alleen in 2021 is er sprake van enige beleidsmatige voorbespreking.

4.3 Toetsing normenkader

Voor de toetsing aan de norm werken we met de volgende termen in volgorde van niet voldoen tot voldoen:

- Voldoet niet: dit betekent dat op geen enkele wijze (0%) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet beperkt: dit betekent dat voor een klein deel ($\leq 50\%$) wordt voldaan aan de norm
- Voldoet merendeels: dit betekent dat voor een groter deel ($>50\%$, $<75\%$) wel dan niet wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet grotendeels: dit betekent dat voor een zeer groot gedeelte ($>75\%$) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet: dit betekent dat volledig (100%) wordt voldaan aan de norm.

Normen	Toetsing
Deelvraag 3: Hoe hebben de uitgaven voor jeugdhulp in Hilversum zich ontwikkeld en hoe verhouden die uitgaven zich tot de ontvangen Rijksbijdrage?	
De uitgaven zijn in lijn met de ontvangen Rijksbijdrage.	Voldoet grotendeels. Over de periode 2019–2023 liggen de uitgaven aan jeugdhulp (overhead buiten beschouwing gelaten) grotendeels in lijn met de ontvangen rijksbijdrage. In 2020 en 2021 was sprake van een tekort, terwijl in 2022 een overschot werd gerealiseerd. Over de hele periode is het financiële verschil beperkt.
Daar waar die afwijkt in positieve of negatieve zin, is sprake van een bewuste beleids- of uitvoeringskeuze die is voorgelegd aan de raad.	Voldoet beperkt. Afwijkingen zijn wel aan de raad gemeld, maar doorgaans pas laat en zonder expliciete, vooraf gewogen beleidskeuze. Alleen in 2021 is sprake van enige beleidsmatige bespreking.

5. Relevante ontwikkelingen

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is beschreven welke relevante ontwikkelingen op het gebied van de jeugdhulp hebben plaats gevonden en hoe de gemeente Hilversum hierop anticipeert. Eerst zijn de bevindingen per deelvraag op hoofdlijnen weergegeven, gevolgd door een onderbouwing van dat antwoord. Het hoofdstuk sluit af met een toetsing aan het normenkader. De snelle lezer kan volstaan met het lezen van de bevindingen op hoofdlijnen.

5.2 Bevindingen relevante ontwikkelingen

4. Hoe bereidt de gemeente Hilversum zich voor op relevante ontwikkelingen op het dossier Jeugdhulp en welke kansen en bedreigingen zijn er waar de raad rekening mee moet houden in de besluitvorming?

Bevindingen op hoofdlijnen:

- De gemeente heeft lokale en regionale ontwikkelingen in haar beleid geïntegreerd en past hier de uitvoering op aan.
- De gemeente houdt actief de regionale en nationale ontwikkelingen goed in de gaten. Waar het kan verkent zij de risico's en maakt zij gebruik van de kansen.
- Raadsleden ervaren geen grip op de kosten van de jeugdhulp en hebben weinig zicht op de uitvoering.
- De raad wenst meer zicht op de 'beweging': hoe ontwikkelt de transformatie van zorg naar het voorveld zich. Daarbij ligt volgens de gesproken raadsleden ook een duidelijke rol voor het college.

Onderbouwing

Lokale en regionale ontwikkelingen

In de interviews en uit de documentenanalyse komen de volgende lokale en regionale ontwikkelingen naar voren die relevant zijn op het dossier jeugdhulp in de gemeente Hilversum:

Ontwikkeling 1. Gerichte zorg op de juiste plek: meer ondersteuning voor wie het echt nodig heeft

Er zijn bewuste keuzes gemaakt over de inzet van zorg, waarbij in het voorveld actief gestuurd wordt op de noodzaak van hulp. In samenwerking met Versa is bijvoorbeeld gekeken naar de inzet van kinder- en jongerenwerk op wijkniveau, met behulp van data-analyse. Dit heeft geleid tot een verschuiving van capaciteit naar de wijken waar de behoefte het grootst is. Daarnaast is ook sterk gestuurd op integraal kijken en werken, zoals opgenomen in de beleidsagenda jeugd 2024-2030. Dit voert de gemeente uit door huisbezoeken en diepgaand onderzoek. Dit helpt om beter te bepalen welke zorg écht nodig is. De gemeente heeft deze manier van werken in de afgelopen twee jaar verder ontwikkeld en zorgt hiermee voor een doelgerichtere inzet van middelen, waarbij vooral de meest kwetsbare wijken de meeste ondersteuning ontvangen. Daarnaast merken gemeentelijke beleidsmedewerkers op dat zelfredzame inwoners vaker naar de huisarts gaan voor een verwijzing, die krijgen dan een rechtstreekse toegang tot GGZ zorg. Dit lijken vaak gezinnen te zijn met een hoger inkomen, uit wijken met een hoger inkomensniveau, een fenomeen dat zichtbaar is in meerdere gemeenten. Beleidsmedewerkers hebben wel de indruk dat het grootste deel van de

ondersteuning in Hilversum gaat naar degenen die dit het meest nodig hebben. Met andere woorden: in Hilversum gaat het meeste geld naar de kwetsbare wijken.

Ontwikkeling 2. Aanbod creëert vraag, er is sprake van een groei in gebruik en kosten

Om deze ontwikkeling tegen te gaan, wordt regionaal gewerkt aan het programma IDU (In-, Door- en Uitstroom), waarmee gestuurd wordt op instroombeperking, doelmatige doorstroom en goede uitstroom van jeugdzorg. Diverse zorgaanbieders zijn hierbij betrokken geweest. Momenteel lopen er pilots binnen dit programma die inzicht moeten geven in de werking van het jeugdveld. De komende maanden zullen deze pilots verder uitgerold en geëvalueerd worden om te bepalen welke interventies effectief zijn. In de gemeente Hilversum is sprake van een toename van het aantal jeugdigen met ondersteuning en hulp vanuit de jeugdhulp en een toename in de kosten per jeugdige.

Ontwikkeling 3. Toename van ambulante jeugdhulp en geen afname van complexere vormen van jeugdhulp

In het kader van het toekomstscenario wordt geëxperimenteerd met verschillende vormen van ambulante hulp, waaronder GGZ-gerelateerde zorg. Dit laat zien dat ondanks pogingen om de inzet van zware zorgvormen terug te dringen, complexe hulp nog steeds noodzakelijk blijft en zelfs kostbaarder wordt. De gemeente Hilversum heeft een geleidelijke toename gekend van ambulante hulp sinds 2015. Ambulante hulp omvat hierin vele soorten van jeugdhulp waaronder ook verschillende vormen van complexe zorg vallen zoals bijvoorbeeld de ambulante GGZ-zorg. Daarnaast is een stijging in de kosten voor verblijf zichtbaar die met name ingezet wordt door de gecertificeerde instellingen.

Ontwikkeling 4. Forse wachttijden en wachtlijsten

Wachtlijsten doen zich op veel verschillende manier voor. In eerste instantie kan een wachttijd bij de gemeente ontstaan. Hoewel de gemeente in de regel geen wachttijd heeft, is de afgelopen maanden sprake van een wachttijd voor de aanvraag in behandeling kan worden genomen. Binnen de gemeente zelf zijn de wachttijden voor het in behandeling nemen van aanvragen opgelopen vanwege een tekort aan jeugdconsulenten. Om deze achterstand aan te pakken, zijn per februari 2025 vier extra consulenten ingehuurd. De gemiddelde wachttijd ligt momenteel op acht weken. Het vinden en inwerken van nieuwe consulenten is een uitdaging, mede door de toegenomen complexiteit van de zorg. Meer consulenten is niet per definitie de oplossing; er wordt ook kritisch gekeken naar efficiëntie en noodzakelijkheid van werkzaamheden. De aanpak van wachttijden heeft tevens de aandacht in de beleidsagenda jeugd 2024-2030 omdat dit een complex probleem is dat om een duurzaam, meerjarig plan vraagt waar regionaal met partners aan wordt gewerkt.

Ook het programma Instroom, doorstroom, uitstroom zal mogelijk bijdragen aan een oplossing hiervoor. In tweede instantie zijn er wachtlijsten bij aanbieders, waarvan de langste wachtlijsten zitten in de zwaardere zorg bijvoorbeeld de Geestelijke GezondheidsZorg. Hierbij is het niet altijd helder waar de wachtlijsten precies zitten. Bijvoorbeeld omdat een ouder een bepaalde aanbieder wenst waar geen plek is, terwijl er wel andere aanbieders zijn. Sommige aanbieders hebben op het ene product wel een wachtlijst en de ander niet. De gemeente kijkt daarnaast wel of er passende overbruggingszorg nodig en/of mogelijk is.

Ontwikkeling 5. Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming

Er wordt actief gewerkt aan de implementatie van het toekomstscenario voor kind- en gezinsbescherming. Dit gebeurt regionaal binnen drie zogenaamde toekomsttuinen. In deze tuinen wordt de nieuwe werkwijze beproefd en waar nodig aangepast op basis van de ervaringen uit de praktijk. Dit iteratieve proces zorgt ervoor dat de uiteindelijke aanpak goed aansluit bij de behoeften van kinderen en gezinnen.

Ontwikkeling 6. Inzetten op het normaliseren van de jeugdhulp

De gemeente is zich bewust van de stijging van het aantal jeugdigen dat ondersteuning ontvangt vanuit de jeugdzorg. De vraag hierbij is of alles maakbaar is. Sommige aspecten horen volgens gemeentelijke respondenten bij het leven. Daarom zijn zij begonnen met de discussie over normalisering. Zij hopen uit te dragen dat niet altijd alles een 10 hoeft te zijn en dat een 5.5 ook goed genoeg kan zijn. Dit dragen zij nu ook uit naar ouders en zorgaanbieders. Volgens consultants zou het helpend zijn als het college en de raad dit ook kunnen uitdragen.

Regionale en landelijke ontwikkelingen

In de interviews en uit de documenten analyse komen de volgende regionale en landelijke ontwikkelingen naar voren die relevant zijn op het dossier jeugdhulp in de gemeente Hilversum:

Ontwikkeling 7. Inspelen op landelijke hervormingsagenda jeugd

De gemeente speelt actief in op de Hervormingsagenda Jeugd. De beleidsagenda is afgestemd op de landelijke ontwikkelingen en het toekomstscenario. Onder andere de inzet op gezinsregie, POH-Jeugd (praktijkondersteuners huisarts), snelle begeleiding, en versterking van het voorveld, waaronder samenwerking met scholen en via het programma IDU, zijn voorbeelden van initiatieven die in lijn zijn met deze landelijke agenda. De gemeente is goed voorgesorteerd op de snelle inzet van begeleiding. Zij voert waar nodig gezinsregie uit en heeft de inzet van POH's Jeugd bij huisartsen gestart. Daarnaast zet de gemeente fors in op het versterken van het voorveld in samenwerking met scholen en welzijnspartners. Dit zijn allemaal zaken die terugkomen in de Hervormingsagenda en waar de gemeente op inzet. Er zijn momenteel geen directe signalen die duiden op problemen met de financiële continuïteit van jeugdzorginstellingen.

Ontwikkeling 8. Knelpunten op de arbeidsmarkt

De arbeidsmarktproblematiek blijft een groot knelpunt. Regionaal worden gesprekken gevoerd met aanbieders om oplossingen te vinden. Daarbij wordt ook gekeken naar alternatieve wervingskanalen en creatieve manieren om personeel te vinden en te behouden. Ondanks deze inspanningen blijft het lastig om voldoende geschikte professionals te vinden. Zowel bij de aanbieders als de gemeente doen zich knelpunten voor om de juiste mensen aan te trekken. Vanuit de Regio worden gesprekken hierover gevoerd met de aanbieders, maar dit blijft een grote uitdaging.

Ontwikkeling 9. Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Binnen het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is financiering beschikbaar gesteld met als doel het versterken van de sociale basis. Een deel van deze middelen is ingezet voor de uitvoering van jongeren- en kinderwerk. Wel is er zorg over de toekomst, aangezien deze financiering tijdelijk is en het onzeker is of deze in de toekomst wordt voortgezet. Dit vormt een uitdaging voor de structurele

borging van deze inzet. Zowel het IZA als het GALA worden door de gemeente meegenomen vanuit het nieuwe beleid en doorgezet in de uitvoering. Aan het GALA zit financiering (SPUK-gelden) vast met doelstelling van het versterken van de sociale basis. De gemeente heeft een deel van het geld ingezet om jongeren en kindwereld uit te voeren. Hier ligt ook een uitdaging want dit geld is er mogelijk in of na 2026 niet meer.

Verlichten van bedreigingen en benutting van kansen door gemeente

In de documentenanalyse en de interviews met de gemeente en partners komt een aantal kansen en bedreigingen naar voren en hoe de gemeente hierin denkt te opereren:

Kans en bedreiging rapport "Groeipijn"

In het [rapport "Groeipijn"](#) van 30 januari 2025 pleit de Deskundigencommissie Van Ark voor de haalbaarheid van het meerjarig financieel kader van 2025 tot en met 2027 gemeenten extra te compenseren voor de uitvoering van de Hervormingsagenda jeugd. Onderdeel van het advies is om aan te sluiten bij de reële groei voor indexatie voor volumeontwikkeling en loon- en prijsontwikkeling. Het is nog onzeker wat de (positieve) financiële consequenties voor gemeenten gaan zijn. Dit houdt de gemeente nauwlettend in de gaten. De gemeente vindt het belangrijk om een maatschappelijk gesprek hierover te gaan voeren en dit zowel als een kans als een bedreiging te zien.

Bedreiging perverse prikkels in de jeugdzorg

Daarnaast zitten er volgens de gemeente perverse prikkels in het systeem Jeugdhulp. Het loont voor aanbieders bijvoorbeeld om zo veel mogelijk de makkelijkere trajecten uit te voeren en de moeilijker trajecten zijn vaak niet rendabel uit te voeren door aanbieders. Dit is vooralsnog een bedreiging en de gemeente heeft dan het Rijk ook nodig om richting te geven zodat deze perverse prikkels worden weggenomen. De gemeente heeft hier te weinig grip op.

Kans: Samenwerking door meer kennis en inzicht

De gemeente ziet de kennisontwikkeling bij de GGD als een kans. De expertise en data-analysecapaciteit van de GGD kunnen hierbij een sleutelrol vervullen. Door nauwer samen te werken met de GGD kan de gemeente niet alleen beschikken over actuele cijfers en trends op het gebied van jeugdgezondheid en -welzijn, maar ook over diepere duiding van onderliggende oorzaken van problematiek. Hierdoor kan de gemeente beter gebruik maken van samenwerkingsverbanden om gerichte interventies te kunnen doen die problemen in de jeugdzorg oplossen.

Informatie aan raad over ontwikkelingen en kansen en bedreigingen

De gemeenteraad wordt door het college geïnformeerd via raadsinformatiebrieven, raadsinformatiesessies en de informatie die hij krijgt gedurende de jaarlijkse cyclus. Verder heeft de raad een jaar geleden het nieuwe beleid vastgesteld. Hierin zijn alle lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen en de kansen en bedreigingen geadresseerd.

Met betrekking tot de mogelijke bezuinigingen in het ravijnjaar 2026 is een breed gesprek gevoerd met de raad over waar bezuinigd kan worden en wat beter kan. Vooralsnog vertaalt zich dit niet direct door in de jeugdhulp.

De gesproken gemeenteraadsleden zijn tevreden over het nieuwe beleid, maar beseffen zich ook dat jeugdhulp complex en moeilijk grijpbaar blijft. Volgens de raadsleden lijkt de echte sturingskracht zich te bevinden in het voorveld, terwijl de grip op de daadwerkelijke jeugdhulp vanwege allerlei redenen beperkt blijft. Raadsleden maken zich zorgen over wachtlijsten en het feit dat er steeds meer financiële middelen naar jeugdhulp toe gaan.

Raadsleden ervaren geen grip op de kosten van de jeugdhulp. Deze worden tot voor kort pas na afloop van het financiële jaar zichtbaar. Raadsleden benoemen dat het open-einde karakter van de regeling het lastig maakt om tussentijds te sturen op uitgaven. Sinds dit jaar is hier meer inzicht in en weet de raad nu al dat een overschrijding van 2 miljoen euro aannemelijk is voor 2025. De raad geeft aan dat hij niet weet hoe hierop te sturen. De raad wenst meer zicht op de 'beweging': hoe ontwikkelt de transformatie van zorg naar het voorveld zich? Daarbij ligt volgens de gesproken raadsleden ook een duidelijke rol voor het college.

Verder geeft de raad aan dat het inzicht ontbreekt in zaken zoals de tijdsbesteding van consultants en wat er precies door uitvoerende partijen wordt gedaan. Raadsleden zouden graag directe informatie krijgen van de uitvoerders van gemeente en partners.

5.3 Toetsing normenkader

Voor de toetsing aan de norm werken we met de volgende termen in volgorde van niet voldoen tot voldoen:

- Voldoet niet: dit betekent dat op geen enkele wijze (0%) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet beperkt: dit betekent dat voor een klein deel ($\leq 50\%$) wordt voldaan aan de norm
- Voldoet merendeels: dit betekent dat voor een groter deel ($>50\%$, $<75\%$) wel dan niet wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet grotendeels: dit betekent dat voor een zeer groot gedeelte ($>75\%$) wordt voldaan aan de norm.
- Voldoet: dit betekent dat volledig (100%) wordt voldaan aan de norm.

Normen	Toetsing
Deelvraag 4: Hoe bereidt de gemeente Hilversum zich voor op relevante ontwikkelingen op het dossier jeugdhulp en welke kansen en bedreigingen zijn er waar de raad rekening mee moet houden in de besluitvorming?	
De gemeente Hilversum anticipeert in beleid en uitvoering op relevante landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen op het dossier jeugdhulp.	Voldoet. De gemeente Hilversum heeft goed zicht op de verschillende lokale, regionale en landelijke ontwikkelingen en anticipeert hierop in haar beleid en de uitvoering hiervan.
De gemeente heeft hierin aangegeven hoe zij kansen benutten en bedreigingen mitigeert.	Voldoet grotendeels. Met de anticipatie van het beleid en de uitvoering op de relevante ontwikkelingen weet de gemeente Hilversum een aantal kansen te benutten en bedreigingen te verlichten.
De raad is hierover geïnformeerd en heeft inzichtelijk wat hiervan de betekenis is in besluitvorming over inhoudelijke en financiële kaders.	Voldoet merendeels. De raad wordt tijdig geïnformeerd over inhoudelijke kaders. De raad verneemt meestal achteraf of er overschrijding plaatsvindt en ervaart daarom geen grip en sturing op financiën .

Bijlage 1: geraadpleegde bronnen

Documenten

Financiële documenten:

- Amendement A21-82 (SP en HB) over schrappen taakstelling jeugdhulp
- Antwoorden op artikel-41 vragen VVD, d.d. 28 september 2020
- Artikel-41 vragen CDA over jeugdzorgwachttijden (januari 2022)
- Jaarrekening 2020
- Jaarrekening 2021
- Jaarrekening 2022, inclusief financiële bijlage over realisatie Jeugdwet
- Motie M20-96 "Visie op taakstelling sociaal domein" (raadsvergadering 11 november 2020)
- Programmabegroting 2021
- Programmabegroting 2022, inclusief toelichting verhoging jeugdbudget
- Raadsinformatiebrief 2020-52, *Melding financiële afwijkingen sociaal domein 2020*
- Raadsinformatiebrief 2021-57, *Meicirculaire Gemeentefonds en bijstelling sociaal domein*
- Raadsinformatiebrief 2021-81, *Melding financiële afwijkingen sociaal domein 2021 (BUIG, Tozo, TONK en Jeugdwet)*
- Verslagen commissievergaderingen en raadsbesprekingen begroting en jaarrekening 2022
- Verslagen raads- en commissievergaderingen maart en oktober 2021 (actieprogramma sociaal domein)

Relevante beleidsstukken m.b.t. jeugdhulp 2019-2024

- Hilversum Beleidsagenda Jeugd 2023
- Hilversum Beleidsagenda WMO 2023
- Hilversumse Educatieve Agenda 2021-2024
- Hilversumse Educatieve Agenda 2024-2027
- De Stand van de Jeugdzorg
- Advies Deskundigencommissie Hervormingsagenda Jeugd
- Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd Landelijk rapport 2021
- Nota van de Rekenkamer bij het rapport Tussenstand uitvoering jeugdhulp Hilversum
- Samen is leuker – Lokale aanpak eenzaamheid Hilversum 2020
- Transformatieplan Zorg voor de Jeugd – Regio Gooi en Vechtstreek
- Visie en Agenda Jeugdzorg d.d. 21-10-2019, aangepast n.a.v. amendementen
- Actieplan jeugd 2021-2022 (collegevoorstel)
- Actieplan jeugd 2021-2022
- Startnotitie 'Beleidskader Jeugd' 2024 -2030
- Beleidsagenda jeugd 2024-2030
- Wij zijn Hilversum-visie sociaal domein

Uitvoeringsdocumenten en opdrachten jeugdhulp: interne uitvoering, subsidies en inkoop

- Voorstel subsidieregeling programma agenda jeugd Hilversum 20032024 (2024)
- Collegedebat inzake Stand van zaken inkoop Wmo en Jeugd (2021)
- Raadsinformatiebrief 2020-48 inzake Inkoop Wmo en Jeugd 2021 en toelatingsdocumenten
- Bijlage 1 - B&W voorstel inkoop Wmo en Jeugd 2021

- [Bijlage 3 - Toelatingsdocument Maatschappelijke ondersteuning 2021](#)
- [Bijlage 4 - Toelatingsdocument Jeugdhulp voorzieningen 2021](#)
- [Bijlage 5 - Toelatingsdocument Gecertificeerde instellingen 2021](#)
- [Bijlage 6 - Tarievenoverzicht](#)
- [Samenwerkingsprotocol jeugdhulp in het gedwongen kader](#)
- [Collegevoorstel samenwerkingsprotocol jeugdhulp in het gedwongen kader](#)
- [Collegevoorstel Afsluiten kortdurend contract Jeugdzorg Plus en inkoop](#)
- [Collegevoorstel forensische zorg dec.2022](#)

Alle college en raadsstukken m.b.t. jeugdhulp 2019-2024

2019

- [Collegebrief inzake Transformatieplan Jeugd](#)
- [Raadsinformatiebrief 2019-67 inzake Melding financiële afwijking voortkomend uit nieuwe eindejaar prognoses voor Wmo en Jeugd](#)
- [Raadsinformatiebrief 2019-68 inzake Inspectierapporten Gecertificeerde Instellingen](#)
- [Collegebrief naar aanleiding van interne evaluatie 'hoorzitting bovenregionale inkoop jeugdbescherming en jeugdreclassering'](#)
- [Voorstel verhogen individueel budgetplafond specialistische jeugdhulp](#)

2020

- [Collegebrief Voortgang Praktijkondersteuner GGZ Jeugd](#)
- [Collegebrief Evaluatie Praktijkondersteuner GGZ Jeugd](#)
- [Collegebrief inzake toelichting financiële afwijking 2020 Wet maatschappelijke ondersteuning \(Wmo\) en Jeugd \(707866\)](#)
- [Raad RIB 2019-67 tekorten op de WMO en Jeugd - Commissievoorstel](#)
- [Collegebrief inzake Reactie op oplopende tekorten Jeugd en WMO \(T20-02\) \(612785\)](#)
- [Op Koers + Naar een financieel gezond sociaal domein - Raadsvoorstel](#)
- [Bijlage 1. Verkenning naar een financieel gezond sociaal domein v18-12-2020](#)
- [Tarieven verblijfsvoorzieningen jeugd vanaf 2021](#)
- [Beantwoording vragen art. 41 HvH over het woonplaatsbeginsel](#)

2021

- [Tweede voortgangsbrief Pilot Praktijkondersteuners GGZ Jeugd \(1072581\)](#)
- [Collegevoorstel Een toekomst met perspectief Doorontwikkeling samenwerkingsafspraken jeugdhulp NvO 2021](#)
- [Bijlage Samenwerkingsafspraken jeugdhulp ikv norm voor opdrachtgeverschap](#)
- [Collegevoorstel bijstelling tarieven verblijf 2021 en 2022](#)
- [Voorstel tussenvoorziening verblijf Jeugd](#)
- [Beantwoording art. 41 vragen CDA over wachtlijsten in jeugdzorg \(1083847\)](#)
- [Collegevoorstel Pilots versnelling jeugdbeschermingsketen](#)
- [Collegevoorstel bijstelling tarieven verblijf 2021 en 2022](#)
- [Collegebrief inzake stand van zaken Gecertificeerde Instelling Briedis \(778910\)](#)
- [Collegevoorstel Inkoop dagbehandeling jonge kinderen met ernstige problematiek](#)
- [Beantwoording Art. 41 vragen PvdA Jeugdzorg](#)
- [Collegevoorstel Oplossen knelpunten bij de behandeling van eetstoornissen](#)

2022

- [Collegebrief Bovenregionale samenwerking jeugd](#)

- Collegebrief Inspectie Regiorapport jeugdbescherming sept. 2022 (1217493)
- Raadsinformatiebrief 2022-37 inzake Evaluatie Visie en Agenda Jeugd 2019-2021 (1129730)
- Voorstel Jeugd bovenregionale samenwerking via BEN-NH en Thuis voor Noordje
- Integratie Regionaal Expertteam Jeugd en Consultatie- en Adviesteam
- Collegevoorstel Cliëntervaringsonderzoek (CEO) Jeugd 2021 en werkwijze CEO 2022
- Collegevoorstel structurele inbedding mda++

2023

- Collegebrief inzake Beëindiging bestuurlijk toezicht jeugdbescherming (1265664)
- Collegebrief aanpak in- door en uitstroom (aanpak wachttijden) jeugd (1368463)
- Collegevoorstel Borging tussenvoorziening - jeugd
- Collegebrief inzake Tekort jeugdbudget 2023
- Collegebrief afdoening toezegging T23-020, inwoners die bijna 18 jaar worden (1354234)
- Collegevoorstel Hulpverlener op de bank

2024

- Collegebrief Maatregelen voorspelbaarheid en grip uitgaven jeugd (1406014)
- Collegebrief inzake Voortgang uitvoering Hervormingsagenda Jeugd in Gooi en Vechtstreek
- Collegevoorstel Beschikbaarheidsfinanciering klinische GGZ (jeugd)
- Collegebrief voortgang motie M23-149 (Op)Bouwdepot- alle jeugd recht op een mooie toekomst (1606013)
- Regeling meerjaren programmasubsidies Jeugd
- Collegebrief invoering landelijke tarieven Gecertificeerde Instellingen jeugdbescherming en jeugdreclassering (1399684)

Interviews

Inwoners

- 15 inwoners die jeugdhulp ontvangen in de gemeente Hilversum

Gemeente Hilversum

- 3 beleidsmedewerkers en 2 teamleiders
- 7 uitvoerenden (jeugdconsulenten en adviseurs)
- Wethouder
- 2 leden van de Adviesraad sociaal domein

Partners

- 5 vertegenwoordigers van partners in jeugdhulp, zowel voorveld als gespecialiseerde jeugdhulp